

'अर्णव' चा हाहाकार; विशाखापट्टणममध्ये 18 तासांत ढगफुटीसदृश पाऊस, 3 जणांचा मृत्यू तर 87 हजार नागरिकांचे स्थलांतर

विशाखापट्टणम : पडझड झाली आहे. परिस्थितीचे गांभीर्य ओळखून प्रशासनाने युद्धपातळीवर आपत्कालीन उपाययोजना राबवण्यास सुरुवात केली आहे. या चक्रीवादळाचा सर्वाधिक फटका विशाखापट्टणम शहराला बसला आहे. शहरात अवघ्या १८ तासांच्या कालावधीत २०० मिलीमीटरपेक्षा जास्त पावसाची नोंद झाली आहे. हा पाऊस जुलै महिन्यातील सरासरी पर्जन्यमानाच्या (१३३ मिमी) दीड पटीपेक्षा अधिक आहे.

नोएल टाटा 12 नोव्हेंबरला सहा कंपन्यांच्या मंडळातून पायउतार होणार

मुंबई टाटा ट्रस्टचे अध्यक्ष नोएल टाटा १२ नोव्हेंबर २०२६ रोजी टाटा समूहाच्या सहा कंपन्यांच्या संचालक मंडळातून पायउतार होणार आहेत. त्या दिवशी ते ७० वर्षांचे होत असून, कार्यकारी नसलेल्या संचालकांसाठी ७० वर्षे ही निवृत्तीची वयोमर्यादा असल्याने हा बदल होत आहे.

टायटन, टाटा स्टील, टाटा इन्व्हेस्टमेंट कॉर्पोरेशन, व्होल्टास, टाटा इंटरनॅशनल आणि ट्रेंट या सहा कंपन्यांच्या मंडळातून ते बाहेर पडतील. मात्र, टाटा सन्सच्या मंडळावर ते टाटा ट्रस्टचे प्रतिनिधी संचालक म्हणून कायम राहतील. टाटा ट्रस्टकडे टाटा सन्समधील सुमारे ६६ टक्के हिस्सा असल्याने समूहाच्या केंद्रस्थानी त्यांची भूमिका कायम राहणार आहे.

ट्रेंट हायपरमार्केटच्या मंडळावरही ते राहतील. रतन टाटा यांच्या निधनानंतर ऑक्टोबर २०२४ मध्ये नोएल टाटा टाटा ट्रस्टचे अध्यक्ष झाले होते. सध्या टाटा सन्सचे अध्यक्ष एन. चंद्रशेखरन यांच्या पुनर्नियुक्तीवरून ट्रस्ट आणि टाटा सन्स यांच्यात मतभेद सुरू आहेत. १७ सप्टेंबरच्या मंडळ बैठकीत चंद्रशेखरन यांच्या तिसऱ्या कार्यकाळाला आणि टाटा सन्सच्या शेअरबाजारातील सूचीकरणाला नोएल टाटा यांनी विरोध केला होता. या वादावर आज राजकीय प्रतिक्रियाही उमटल्या. सहा कंपन्यांतील उत्तराधिकारी नियुक्त्यांची औपचारिक घोषणा अद्याप बाकी आहे.

शेतात झोपलेल्या 65 वर्षीय वृद्धावर बिबट्याचा हल्ला; काठीने प्रतिकार करत वाचवला जीव!

तथा वृत्तसेवा **कन्नड** : दि. २८ ऑक्टोबर — सोलापूर-धुळे राष्ट्रीय महामार्गालगत असलेल्या उजळा शिवारात शेतात झोपलेल्या ६५ वर्षीय वृद्धावर बिबट्याने हल्ला केल्याची घटना बुधवारी (दि. २८) मध्यरात्री दोन वाजेच्या सुमारास घडली. या हल्ल्यात बिबट्याने वृद्धाच्या हाताला चावा घेतला. मात्र, प्रसंगावधान राखत वृद्धाने जवळील काठीने बिबट्याच्या तोंडावर प्रहार केला. त्यामुळे बिबट्या पळून

गेला आणि वृद्धाचा जीव वाचला. गणपत कशोराम जाधव (वय ६५, रा. भांबरवाडी) असे जखमी वृद्धाचे नाव आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, गणपत जाधव यांचे उपळा शिवारातील गट क्रमांक ५० मध्ये शेत आहे. ते शेतात झोपलेले असताना मध्यरात्रीच्या सुमारास बिबट्याने त्यांच्यावर अचानक हल्ला केला. अचानक झालेल्या हा हल्ल्यामुळे जाधव यांच्यासमोर जीव वाचवण्याचे आक्यान उभे राहिले. बिबट्याच्या

तावडीतून सुटण्यासाठी त्यांनी जवळ असलेली काठी उचलून बिबट्याच्या तोंडावर प्रहार केला.

या प्रतिकारामुळे बिबट्याने तेथून पळ काढला.

हल्ल्यात जखमी झालेल्या जाधव यांनी कसेबसे गाव गाठले. बुधवारी सकाळी गावातील खासगी दवाखान्यात त्यांच्यावर प्राथमिक उपचार करण्यात आले. त्यानंतर पंकज जाधव यांनी त्यांना कन्नड ग्रामीण रुग्णालयात दाखल केले. तेथे डॉ. अनिरुद्ध गायकवाड यांनी त्यांच्यावर प्राथमिक उपचार केले. बिबट्याच्या हल्ल्यात जाधव यांच्या हाताला चावा लागल्याची माहिती मिळाली आहे.या घटनेची माहिती राहुल

राठोड आणि साईदास जाधव यांनी वनविभागाला दिली. माहिती मिळताच वनपाल प्रवीण पारधी,वनरक्षक वाय. डी.साळवे, वनरक्षक व्ही. एस.तुपे, घटनास्थळी दाखल झाले. महामार्गालगतच्या शिवारात घडलेल्या या घटनेमुळे परिसरातील शेतकरी आणि नागरिकांमध्ये चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले आहे. शेतात रात्रीच्या वेळी काम करणाऱ्या तसेच शेतात मुक्काम करणाऱ्या नागरिकांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्नही या घटनेमुळे ऐरणीवर आला आहे.

फुलंब्री तहसील मध्ये शिपायाच्या जागी कुत्र्याचा हजरी; "तहसीलदारांचा एवढा

वचक की शिपाईही घाबरून पळाले?" - नागरिकांमध्ये चर्चेला उधाण

फुलंब्री प्रतिनिधी: फुलंब्री तहसील कार्यालयात सध्या एक अजब आणि लाजिरवाणा प्रकार समोर आला आहे. तहसीलदार साहेबांच्या दालनासमोर जिथे शिपाई उभा असायला हवा, तिथे चकक एक भटका कुत्रा पहारा देत असल्याचे चित्र आज सकाळी नागरिकांनी पाहिले.

कायदा-सुव्यवस्थेचे मंदिर समजल्या जाणाऱ्या तहसील कार्यालयातच जर अशी परिस्थिती असेल, तर सर्वसामान्य जनतेचे प्रश्न कोण सोडवणार? हा प्रश्न आता उपस्थित होत आहे. तहसीलदारांचा वचक की प्रशासनाचे अपयश?

यावरून दोनच गोष्टी लक्षात येतात. एक तर फुलंब्री तालुक्यात तहसीलदार साहेबांचा एवढा दरारा / वचक आहे

की, शिपायालाही त्यांच्या दालनासमोर उभे राहायची भीती वाटते, म्हणून त्याने कुत्र्याला ड्युटीवर ठेवले आहे. किंवा

दुसरे म्हणजे तहसील प्रशासन एवढे बेजबाबदार झाले आहे की, कार्यालयात शिपाई आहे की नाही, याचेही भान त्यांना राहिलेले नाही.

*नागरिक त्रस्त तहसीलदारांना भेटण्यासाठी आलेल्या शेतकऱ्यांना आत जायचे की नाही, कुत्र्याला विचारायचे का? अशी पंचाईत झाली होती. अनेक वृद्ध शेतकरी तासंतास बाहेर उभे होते, पण त्यांना आत सोडण्यासाठी साधा शिपाईही नव्हता. त्यामुळे "साहेब आहेत की नाहीत हे कुत्राच सांगेल" अशी कुजबुज नागरिकांमध्ये सुरू होती.

एकोकडे शासन "आपले सरकार, गतिमान प्रशासन" म्हणते, तर दुसरीकडे फुलंब्री तहसीलमध्ये कुत्र्याच्या भक्वशावर प्रशासन चालले आहे. हा प्रकार फुलंब्री तालुक्याच्या प्रतिमेला काळिमा फासणारा आहे.

जिल्हाधिकारी साहेबांनी या प्रकाराची गंभीर दखल घेऊन फुलंब्री तहसीलमधील गैरहजर कर्मचारी व वेशिस्त कारभारावर कारवाई करावी, अशी मागणी नागरिकांमधून होत आहे. अन्यथा फुलंब्री तहसीलला "कुत्रा तहसील" म्हणून ओळखावे लागेल.

एनसीएमसी कार्ड रिचार्ज मिळेना;ज्येष्ठ नागरिकांसह महिलांकडून फुल तिकीट वसूल!

एस.टी. महामंडळाच्या सवलत योजनांचा बोजवारा; एजंटकडे रिचार्ज नाही,बसमध्येही सुविधा मिळत नसल्याने प्रवाशांची आर्थिक लूट होत असल्याचा आरोप

तुषार सराफ,लासूर स्टेशन लासूर स्टेशन:महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बसमधून प्रवास करणाऱ्या ज्येष्ठ नागरिक आणि महिलांना सवलतीचा लाभ घेताना अडचणींचा सामना करावा लागत असल्याचे चित्र समोर येत आहे.

एनसीएमसी कार्ड रिचार्ज करण्यासाठी नियुक्त करण्यात आलेल्या एजन्सीच्या एजंटकडे रिचार्जची सुविधा मिळत नसल्याने तसेच बसमध्येही रिचार्ज करून मिळत नसल्याने प्रवाशांना नाहक आर्थिक भुटई

सहन करावा लागत आहे. शासनाच्या नियमानुसार पात्र ज्येष्ठ नागरिक आणि महिलांना एस.टी. प्रवासात भाडेसवलतीचा लाभ मिळतो. मात्र, या सवलतीचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक असलेल्या एनसीएमसी कार्डचे रिचार्ज उलटव्ये होत नसेल, तर प्रवाशांनी सवलतीचा लाभ घ्यायचा कसा, असा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

एनसीएमसी कार्ड रिचार्ज करण्याची जबाबदारी संबंधित यंत्रणेवर असताना नियुक्त एजंटकडे रिचार्ज मिळत

नसल्याच्या तक्रारी आहेत. तसेच बसमध्ये वाहकाकडून रिचार्ज करून देण्याची सुविधा उपलब्ध होणे अपेक्षित असतानाही प्रत्यक्षात रिचार्ज मिळत नसल्याने प्रवाशांची गैरसोय होत आहे.

याचा सर्वाधिक फटका ज्येष्ठ नागरिक आणि महिलांना बसत आहे. कार्ड रिचार्ज नसल्यामुळे सवलतीच्या तिकिटोऐवजी अनेक प्रवाशांकडून पूर्ण तिकीट आकारले जात असल्याच्या तक्रारी आहेत.

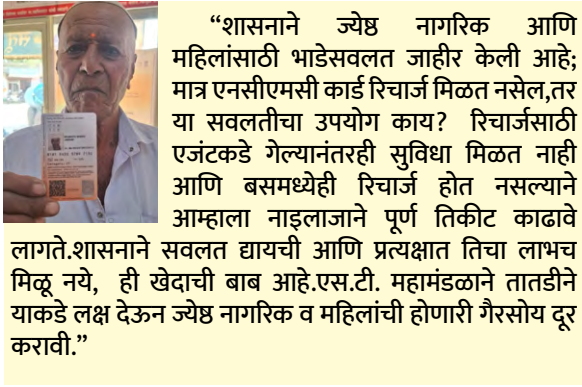
शासनाने सवलत जाहीर करायची आणि तांत्रिक

सुविधांच्या अभावामुळे नागरिकांना पूर्ण भाडे भरावे लागायचे, तर या योजनांचा प्रत्यक्ष उपयोग काय,असा

सवाल प्रवाशांकडून उपस्थित केला जात आहे.

सवलत कागदावर,प्रत्यक्षात मात्र पूर्ण तिकीट!

एनसीएमसी कार्ड रिचार्जची व्यवस्था सुळकीत ठेवणे,नियुक्त एजंटकडे पुरेशी सुविधा उपलब्ध करून देणे आणि बसमध्ये

“शासनाने ज्येष्ठ नागरिक आणि महिलांसाठी भाडेसवलत जाहीर केली आहे; मात्र एनसीएमसी कार्ड रिचार्ज मिळत नसेल,तर या सवलतीचा उपयोग काय? रिचार्जसाठी एजंटकडे गेल्यानंतरही सुविधा मिळत नाही आणि बसमध्येही रिचार्ज होत नसल्याने आम्हाला नाइलाजाने पूर्ण तिकीट काढावे लागते.शासनाने सवलत द्यायची आणि प्रत्यक्षात तिचा लाभच मिळू नये, ही खेदाची बाब आहे.एस.टी. महामंडळाने तातडीने याकडे लक्ष देऊन ज्येष्ठ नागरिक व महिलांची होणारी गैरसोय दूर करावी.”

अन्यथा शासनाच्या सवलतीचा लाभ मिळण्याऐवजी ज्येष्ठ नागरिक व महिलांना आर्थिक नुकसान सहन करावे लागणार आहे.

एस.टी. महामंडळाच्या वरिष्ठ अधिकार्यांनी या प्रकरणाची तातडीने दखल घेऊन एनसीएमसी कार्ड रिचार्जची सुविधा सुळकीत करावी, सवलतीच्या लाभापासून वंचित राहिलेल्या पात्र प्रवाशांच्या तक्रारींचे निराकरण करावे आणि संबंधित यंत्रणेची जबाबदारी निश्चित करावी,अशी मागणी प्रवाशांकडून होत आहे.

अग्रलेख

स त तूकायम महाराजांनी शेकडो वर्षांपासून 'वृक्षवल्ली' आम्हा सोयरे, वनवरे' असे सांगून माणसाचे आणि निसर्गाचे नाते किती जिव्हाळ्याचे असले पाहिजे. हे सांगितले होते. वृक्ष, वेणी, पशुपाणी हे आपले सहचार आणि सोयरे आहेत, हा विचार त्यांनी व्यक्त केला. त्यांच्या आकाशला मध्य आणि पृथ्वीला आपले आसन म्हटले. वृक्षवल्लींना सोयरे म्हटले. आजच्या विकासाच्या घोडदौडीत हा मूलभूत विचार मागे पडताना दिसतो आहे. कारण वृक्षतोडबद्दल पुरेशा गाभीर्याने विचार होताना दिसत नाही. एखादा प्रकल्प, एखादी कंपनी किंवा एखादे शहर यापुरता हा विषय मर्यादित नाही. देशभरत रस्ते, महामार्ग, औद्योगिक वसाहती, वीज प्रकल्प, गुल्लिमांण संकुले, खाणकाम आणि अन्य पायाभूत सुविधांच्या उभारणीसाठी वृक्षतोड केली जाते. प्रत्येक वेळी विकासाचे कारण पुढे केले जाते. गुंतवणूक, रोजगार, परिसराचा कायमलाट होणार, अशी आशवासने दिली जातात. या उद्दिष्टांचे महत्त्व नाकारण्याचे कारण नाही. पण या विकासाच्या प्रक्रियेत निसर्गाचे काय होते, याचा हिशोब कोण मांडणार ?

विकाससाचा अर्थ आधिकाधिक बांधकाम, रुंद रस्ते, उंच इमारती आणि मोठे औद्योगिक प्रकल्प असाच घेतला जाऊ लागला आहे. विकाससाच्या संकल्पनेतच मूलभूत चुक आहे. घणगण जंगला गणगणसाती हवा, पाणी, अन्न आणि अनुकूल हवामान आवश्यक आहे. प्रकल्पांच्या फायद्यांकडे दुर्लक्ष करता येत नाही. मात्र, त्याच वेळी त्यासाठी होणारी वृक्षतोड, वनजमीनचा वापर, जैवविविधतेवरील परिणाम आणि स्थानिक जनजीवनावर होणारे संचायक दुष्परिणाम यांचेही स्वतंत्र आणि सखोल मूल्यमापन झाले पाहिजे. जंगलाचा पर्यावरणीय भूभाव नकाशावर आखलेल्या प्रशासकीय सीमांपुरता मर्यादित नसतो. पाण्याचे प्रवाह, वन्यजीवांचे भ्रमणमार्ग, मातीची धूप, स्थानिक जलस्रोत आणि जंगलामधील परस्परसंबंध यांचा विचार करवा लागतो.

वृक्षतोडीचा विचार करताना सर्वांत मोठी चूक होते ती झाडांचे मूल्य त्याच्या लांकडाच्या किमतीत किंवा त्याच्या जागी कीर्ती झाल्याने राखता येतील, या किमतीवरच मोजण्याची. एका वृक्षाचे पायबणींगी म्हत्व त्याच्या खोड्याला आकारापेक्षा कितीतर मोठे असते. वृक्षराजीने बहरलेले जंगल म्हणजे परमाणात्संबंधी परिस्थिती अस्तित्व, शब्द, डुळगे, गनत, कीटक, पक्षी, प्राणी, सुरभी, मासा आणि पाणी यांचे परस्परसंसर्ग मिळून जंगलाचे अस्तित्त्व टिकते. एखाद्या दारामधील मोठ्या बनवेत्राची तोट झाली, तर त्यामुळे निम्माणे होणारी पेकोर्री नश्याने रोहिले जाऊ लागून लोंघच भरून काढता येत नाही. जुन्या वृक्षांचे पायबणींगी मूल्य विशेषतः महत्त्वाचे आहे; प्राण पीढ़ी अवैध वाचनाचे त्याहुन महत्त्वाचे आहे. जंगलातील वृक्षतोडीचा परिणाम जंगलाच्या बाहेरीही जाणवतो. पावसाचे पाणी जमीनीत मुगाण्याची प्रक्रिया, नद्यांचे प्रवाह आणि स्थानीक भूजलयंत्राच्या योगदान वन्स्पतिता प्रतिभाव असवे तसेच वृक्षावरण कमी झाल्यास दाईया मार्त ण्टभभागावरील पाण्याचा वेग वाढून मातीची धूप आणि गाळा साचण्याचीच तात समस्या तीव्र होऊ शकेत. मेसाराष्ट्राला दुष्काळाचा इतिहास नवा नाही. शेेतकरपणापास पावसाच्या अनिशचित्तयेचा सामना करावा लागतो. अशा परिस्थितिात जलधारणा, भूमज पुत्रपूर्ण आणि कुसरकरवन यांना विकाससाठी केेंद्रस्थांनी ठेरणे आवश्यक आहेत. जंगल आणि पाण्याचे नात अतिशयआयपास महत्त्वाचे आहे. वन्स्पति जमीनीची धूप कमी करण्यास मदत करतात, मातीतील सौरिय पदाथ टिकावतात आणि पासल्याचे पाणी जमीनीत मुगाण्याच्याप्र क्रियेल्या हातभार लावतात. जंगलांचे अस्तित्त्व स्थानिक जलचक्रावर परिणामीमानात करते. पर्जन्यमान, भूपूरिमण, मातीचा प्रकार, जमिन्याचा उतार आणि मानवी हस्तक्षेप हे घटकही निर्णायक असतात. तरीही नैार्गिक परिवर्थांचे नुकसान थाकरण जलसुरक्षणीची अपेक्षा करणे ही विसंगतीच आहे. वाढत्या जागतिक

तापमानामुळे उष्णतेच्या लाटा अधिक तीव्र होण्याचा धोका वाढतो आहे. शहरीतोष्ये (कॉन्क्रीट, डंबर यांचे प्रमाण वाढत असताना झाडांची संख्या कमी होत असते, तर स्थानिक तापमानवाढीची समस्या अधिक गंभीर बनते. हवामानातील अनिश्चितता वाढत असताना पाणी, जंगल आणि जमिनीचे संरक्षण अधिक महत्त्वाचे ठरते. जलसंधारणासाठी कोट्यवधी रुपये खर्च करायचे, ही बाब पर्यावरणीय विवेकाचा आधार दर्शवायारी परिसंरक्षणाचे दुर्लक्ष करायचे, ही बाब पर्यावरणीय विवेकाचा आधार दर्शवायारी परिसंरक्षणाचे दुर्लक्ष

महाराष्ट्रत मधुव, पुणे, नागपूर, नाशिक आणि छत्रपती संभाजीनगर यांसारख्या शहरांतच नगरीकरण होय वाढत आहे. रस्ते रुंद केले जाताना, उड्डाणपूल उभारले जाताना, मेट्रो मार्ग तयार होताना, नवीन सहाती विकसित होताना, पुणेमुळे आवाश्यक आहेत; पण त्यांची भाग्यी कारणे जाताना शहरातील वृक्षसंपत्तीची सुरक्षा काळजी घेतली जात नाही, हा प्रश्न आहे. झाडे प्रकृता कमी करण्यास मदत करू शकतात. सावलीमुळे पादचारी आणि दुचाकीस्वाराना उन्हापासून संरक्षण मिळते. हिऱ्या जगा नागरिकांच्या शारीरिक आणि मानसिक संरक्षणासाठी उपयुक्त ठरता. देशाला रोजगाराची गरज आहे आणि वाढ नाही. पुण्यावर अलीच पाहिजे. मात्र, प्रत्येक प्रकल्पाचा विकास पाहून देताना त्याची पुन्यावणीय मूल्यांकनही तितक्याच गांभीर्याने झाले पाहिजे. गुंतवणूकची रक्कम किती आहे, रोजगार कित्या मिळण होतिला, वीज कित्या उपलब्ध होईल, महसूल कित्या वाढेल, हे प्रश्न महत्त्वाचे आहेतच. त्याचबरोबर कित्या झाडे लावली जाताना, कित्या नवशेखर प्रभावित होईल स्थानिक जलस्रोतांचा चार परिणाम होतील, वन्यजीवांचे अधिवास कसे बदलतील आणि पुढील काही शतकांत या परिणसे पुन्यावणीय लांबच कसे असतील, हेही मोजले पाहिजे. विकासाला परिणतात आर्थिक लाभची नोंद होते, परंतु पुन्यावणीय हानी नमकेकरणाने मोजली जात नाही. एखाद्या प्रकल्पाचे रोजगार

निर्माण होतात, पण पाणीटंचाई वाढते, शेतीवर परिणाम होतो किंवा नैसर्गिक आपत्तींची जोखीम वाढते, तर त्या नुकसानीचा भार कोण उचलणार?

मोठ्या प्रकल्पात वृक्षतोड आणि पर्यायी वृक्षलागवडीचा उल्लेख केला जातो. अनेकदा तोडलेल्या झाडांच्या बदल्यात अनेक पार्टींनी झाडे लावण्याचे आदेशांवरून दिले जाते. कागदावर ते आकर्षक दिसते. पण तिथ्या यशाचे मूल्यापान करताना किती रोपे लावली, एवढाच निकष पुरेसा नसतो. किती रोपे जंगली ? त्यांना पुरेसे पाणी मिळाला का ? पुढील पाच-दहा वर्षे त्यांची देखभाल कोण करणार ? यातून मुलूक जंगलातील जैवविविधतेची काही भरापूर होणार आहे का ? या प्रश्नांची उत्तरे मिळणे आवश्यक आहेत. जंगलातील किंवा कोठेही ग्रीव वृक्ष आणि नव्याने लावलेली रोपे यांच्यात मूलभूत फरक असतो. मुले झाड विकसित होण्यासाठी अनेक दशके लागतात. फांदा, खोद, मुठे आणि पानांचे क्षेत्र यातून तो पर्यावणाला जे योगदान देतो, ते नव्या रोपाकडूनच लगेच अपेक्षित जाय नाहो. त्यामुळे पर्यायी रोपे लावणे हा सार्वजनिक उपयोग असू शकत नाही. निसर्गाला धूक किंवा झेंडा नसतो. पण, त्याच्या नुसतापेची परिणामां सर्व नागरिकांना भोगावे लागतात. ज्या काळात संत तुकारामांनी वृक्षांशी आणि वनचरांशी मानवाचे नाते असल्याचे सांगितले, तेव्हा आधुनिक पर्यावरणशास्त्राची भाषा अस्तित्वात नव्हती. तरीही त्यांच्या विचारात निसर्गाविषयीची कृतज्ञता आणि माणसाच्या मर्यादांचे भान होते. विज्ञानाने या विचारांना पुढीं दिली आहे आणि तरीही विकासाच्या नावावर आपण निसर्गाच्या मानवाप्रमाणे जातोय की काय, अशी शंका येऊ लागली आहे. वृक्षावरून हरपले तर आपला श्वास तरी व्यवस्थित चालू शकेल काय, हा प्रश्न आणि त्याचे प्रामाणिक उत्तरच स्वतःचा यातून सावरण्याचा मार्ग दाखवू शकते. अन्यथा, अनुभवाचे आकाश गाठण्याच्या हव्यासाने आपली काय गत केली, हे सारेच विसरताहेत !

विशेष

प्रा. सखदेव बखळे

महाराष्ट्राला केवळ मुंबई-पुण्याचा नव्हे, तर अनेक शहरांना एकत्रित तंत्रज्ञान आणि कौशल्यधारित परिसंस्था म्हणून उभे करण्याची गरज आहे. नाशिक, नागपूर आणि छत्रपती संभाजीनगर यांना पुढील तंत्रज्ञान क्षेत्रे बनवण्याचे आव्हान हे केवळ गुंतवणूक आकर्षित करण्याचे धोरण नसून महाराष्ट्राच्या आर्थिक भूगोलात बदल घडवून आणण्याची संधी आहे. महाराष्ट्राचे पुढील काळात ४०० नवीन जीसीसी, चार लाख रोजगार आणि ५० हजार कोटी रुपयांची गुंतवणूक आकर्षित करायचे महत्वाकांक्षी लक्ष्य ठेवावे आहे. आकडे निश्चितच प्रभावी आहेत; परंतु प्रश्न आकड्यांचा नाही, तर त्यामगे उभ्या राहणाऱ्या परिसंस्थेचा आहे. सरकारी सवलती देऊन काही कंपन्या आपता येतील; पण त्या कंपन्यांना दीर्घकाळ टिकवून ठेवण्यासाठी दर्जेदार मनुष्यबळ, संशोधन, विद्यापीठे, पायाभूत सुविधा, चांगले जीवनमान आणि विश्वासाचे वातावरण निर्माण करावे लागेल. आज जगातील मोठ्या कंपन्या केवळ स्वस्त जमीन मिळताना सरसवलती पाहून गुंतवणूक करत नाहीत. एखाद्या शहरात कार्यरत उच्चशिक्षण केंद्रीकृत संस्र्थेम प्रश्न पडतो तो कुशल मनुष्यबळ मिळवण्याचा. त्यानंतर पायाभूत सुविधा, इंटरनेट आणि डिजिटल कनेक्टिव्हिटी, विमानतळ, शिक्षणसंस्था, संशोधन केंद्रे, आरोग्यसेवा, निवास व्यवस्था, सार्वजनिक वाहतूक आणि कर्मचाऱ्यांसाठी जीवनमान यांचा विचार केला जातो. त्यामुळे 'जीसीसी' च्या बाबतीत महाराष्ट्राने एक महत्त्वाची दिशा स्वीकारली आहे. 'संबडसिटी देऊन गुंतवणूक आणणे' या पारंपरिक दृष्टिकोनापेक्षा 'परिसंस्था उभे करून गुंतवणूक आकर्षित करणे' हा दृष्टिकोन अधिक टिकाऊ आहे.

‘जीसीसी’ म्हणजे केवळ एखाद्या बहुराष्ट्रीय कंपनीचे बँक-ऑफिस नव्हे. सुखावातीला वित्त, मानव संसाधन किंवा ग्राहक सेवा यांसारख्या संज्ञा देणाऱ्या केंद्रांपासून आज ‘जीसीसी’चा प्रवास कुत्रिम बुद्धिमत्ता, ‘डेटा सायन्स’, सायबर सुरक्षा, सेमीकंडक्टर, ‘रोबोटिक्स’, ‘क्लाऊड कंप्युटिंग’, संशोधन आणि प्रगत अभियांत्रिकीपर्यंत पोहोचला आहे. त्यामुळे

 धर्म-संस्कृती
प्रा. दिलीप जोशी

जे.सीसीसी ची वाढ म्हणजे उच्च कोशल्यांच्या रोजगारीची वाढ. याच कारणांमुळे महाराष्ट्राच्या पुढील औद्योगिक ग्रेगणत 'जेसीसीसी' कडे केवढ नोक-या निर्माण केल्या पाहण्या कण्या' म्हणून न पाहता ज्ञानाधारित अर्थव्यवस्थेची केंद्रे म्हणून पाहण्याची गरज आहे. पुण्याने काली हा शहराकामध्ये याबाबत एक उतम उदाहरण निर्माण केले आहे. शिक्षणसंस्थांचे वाढणे, अभ्यासित्री महाविद्यालये, ऑटोमोबाइल उद्योग, माहिती-तंत्रज्ञान कंपन्या, संशोधन संस्था आणि तुलनेने चांगले जीवनमान यामुळे पुणे हे बहुद्वाराष्ट्रीय कल्याणासाठी आकर्षणचे केंद्र बनले; मात्र पुण्यावरून सत्तवात बाव टाकणे ही भविष्यातील शहाणपणाची रणनीती ठररण नवी. वाढती वाहतूक, महागडी जीवनी, वाढता घरधर्माची खर्च, पाणी आणि पर्यावरणीय तणाव यांसारख्या समस्या पुण्याच्या विस्तारात मर्यादां घालू शकतात. म्हणूनच पुण्याने तयार केलेली परिसंस्था इतर शहरांमध्ये प्रतिकृतीच्या स्वरूपात नव्हे, तर स्थानिक सामर्थ्यावरून विकसित करणे आवश्यक आहे.

नाशिकला कृषी-तंत्रज्ञान, अन्नाभ्रिया, उत्पादन ऑर्गनायझिकी ऑण्ड डिझाईन क्षेत्रांत कृषी निर्माण करता येतील. नागपुरांत लॉजिस्टिक्स, संरक्षण, 'रॉसेस', 'रोसेस', 'डेरा डेरा' ऑण्ड विद्युत्भौशी संबंदिता तंत्रज्ञान सेवांचें केंद्र बनवता येऊ शकता. छत्रपती संभाजीनगरला ऑटोमोबाईल इलेक्ट्रॉनिक्स, प्रगत उत्पादन ऑण्ड अभियांत्रिकी क्षेत्रात मोती आहे. केंद्राक शहणये आपली स्वतंत्र तंत्रज्ञान ऑळख निर्माण करणे परजेजे आहे. चार लाख रोजगारांचें लक्ष्य ऐकायला आकर्षक आहे, परंतु रोजगाराखी वळख वाढणवण्याबरोबर त्याची गुणवत्ता हा अधिक महत्त्वाचा मुद्दा आहे. आजच्या उद्योगाला पारंपरिक पद्धतींपेक्षा कृत्रिम बुद्धिमान, 'मशीन लर्निंग', डेटा विश्लेषण, सायबर सुरक्षा, सेमीकंडक्टर डिझाईन, क्लाऊड तंत्रज्ञान ऑण्ड प्रगत उत्पादन तंत्रज्ञानांचे क्षेत्र असलेलें मनुष्यबळ हवे आहे. अजूनही केंद्र सरकार, उद्योग ऑण्ड विद्यापीठांची खरी कसोटी लागणार आहे. महाराष्ट्रात 'अयआयटी', 'अयआयएसईआर', विविध विद्यापीठे, अभियांत्रिकी महाविद्यालये ऑण्ड एसी सोशियल संस्थांचा पुराया मोठा आहे; परंतु उद्योग ऑण्ड शैक्षणिक क्षेत्र यांच्यातील दुवा अद्याप पुराया मजबूत झालेला नाही. 'जीसीसी' च्या माध्यमानून हा दुवा मजबूत करणाऱ्या कृषी उपपत्तल

संशोधन प्रयोगशाला, संयुक्त संशोधन केंद्र, पेट्टे विकास, विद्यापीठगंगोबखर आणि स्टार्टअप सकार्याय यासाठी प्रोत्साहन, दिले पाहिजे. मातृवृद्धाहाराष्ट्रात येणारी गुंतवणूक केंद्रळ पन्ना आणि कार्यालयपुस्तो मर्यादित नव्हेत. त्यातून जन्म. त्यातून जन्म, पेट्टे, तंत्रज्ञान आणि स्थानिक उद्योजकता. नव्हेत. नव्हेत. महाराष्ट्रातूनही सत्ता मोठा धोका म्हणजे आर्थिक विकाससाठी असमान भौगोलिक रचना. मुंबई आणि पुणे समृद्ध होत असताना ज्योत्साली उत्तर भागातील तरुणांनी रोजगारासाठी त्यांच्यात करारे लागते. शिक्षण, नागपुर किंवा छत्रपती संभाजीनगरमध्ये उच्च कोशल्या नोक्या नमार्ना झाल्या, तर हा प्रवाह उलटू शकतो. विदर्भ, मराठवाडा आणि उत्तर महाराष्ट्रातील तरुणांनी त्यांच्या शहरातच चाल्या सौ की मिळाल्या केंद्रळ त्यांच्यात करारे तर्मी होणार नाही, तर स्थानिक अर्थव्यवस्थेलाही मोठी चालना मेळेल. आज पुण्यात दिसणाऱ्या वाहतूक आणि नागरी नियोजनाच्या समस्या यांना शिक्षण, नागपुर किंवा छत्रपती संभाजीनगरमध्ये निर्माण होऊ नयेत. त्यांच्या शहरांचा विकास 'पहिले उद्योग, नंतर सुविधा' असा नसू 'उद्योग सुविधा एकत्र' असा असायला हवा. 'जीसीसी' मध्ये गुंतवणूक आली आणि नोक्या निर्माण झाल्या; पण त्या नोक्या स्थानिक तरुणांनी मिळाल्या नाहीत, तर या संपूर्ण धोरणाचा सामाजिक फायदा मर्यादित राहिल. त्यामुळे कोशल्या नव्या 'जीसीसी' केंद्रासाठी स्थानिक कोशल्या विकासाचे स्पष्ट उद्दिष्ट असावे. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना रोजगारी जोडणे, अतिंत वर्षांपासून शिक्षण देणे, महिलांसाठी लवचीक उद्योगाच्या संधी उपलब्ध करणे आणि स्थानिक भागातील विद्यार्थ्यांना डिजिटल प्रशिक्षण देणे या बारी मत्वाच्या असतील, किती केंद्रांना आल्या, किती रोजगार निर्माण झाले, त्यातील लक्ष्य कोशल्या नोक्या नव्हेत, किती स्थानिक तरुणांनी सौ की मिळाली, किती संशोधन प्रकल्प सुरू झाले, किती पेट्टे मिळाले, किती स्टार्टअपना या शहरांमध्येच फायदा झाला या प्रश्नांची उत्तरे सरकारने नियमितपणे जनतेसमोर पाहिजेत. त्यासाठी जिल्हा आणि शहरनिहाय लक्ष्य निश्चित करून आढावा घेणे आवश्यक आहे.

(लेखक अर्थशास्त्राचे अभ्यासक आहेत.)

दुर्गा अर्गला स्तोत्रम्

या मंत्राद्वारे उपयोगी पसायदान तिला मागिले आहे.
अर्गला स्तोत्रात बहुतेक श्लोक अनुसृष्ट छंदान असून त्या त्रिगुणात्मिका महालक्ष्मीला प्रत्येक श्लोकातून रूप, विजय, यश, कीर्ती मागितली आहे.
त्या चामुंडेचा जय जवकार करून सर्वांचे दुःख हरण करणाऱ्या कालरात्री स्वरूपाला वंदन केले आहे.
मधुकैटभविध्वंसि विशातुवदे नमः ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥
मधु अणु कैटभ या राक्षसांचा वध करणारी, ब्रह्मदेवांना वरदान देणाऱ्या जगज्जेव आहेम्हाला रूप, यश, विजय दे.
महिषासुरनिर्नाशि भक्तानां सुखदे नमः ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥
महिषासुराचा नाश करणारी आणि भक्तानां सुख प्रदान करणाऱ्या चामुंडे आहेम्हाला रूप, विजय, यश दे. आणि शत्रूंचा पराजय कर.
धूम्रनेत्रवधे देवि धर्मकामार्थदायिनि ॥
किंवा
रक्तबीजवधे देवि चण्डमुण्डविनाशिनि ।
किंवा
निशुभशम्भुर्निनाशि त्रिलोक्यशुभदे नमः ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥

धूम्रनेत्र नावाच्या राक्षसाचा वध करणारी, रक्तबीज नावाचा राक्षसाचा, चंड आणि मुंड राक्षसांचा वध करणारी, शूभ आणि निशूभांचा वध करणाऱ्या त्याचामुंडेला रूप, जय, यश देण्यासाठी आणि शत्रूंचा निःपात करण्यासाठी प्रार्थना करण्यात आली आहे. शक्तिरूपा चंडिकेला साष्टांग दंडवत घातले आहे.

आणि मृतुती करताना हे देवी तुझे रूप आणितुं चरित अकल्पनीय आहे असे म्हटले आहे. तु शत्रूंचा विनाश करणारी, माझी सर्व पापे दूर करणारी आहे. तुझा चरणवर्ण नीतासंग होतो.

सर्व रोगांचा नाश करणाऱ्या चंडिके मला यश, जय दे, रूप दे.

देहि सौभाग्यमारागो देहि देवि परं सुखम् ।

रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥

हे पापनाशिनी चंडीके ! मला सौभाग्य, आरोग्य आण परम सुख दे.

हे देवी ! माझे कल्याण कर, मला ऐश्वर्य प्रदान कर. जे माझा तिरस्कार करतात त्यांचा नाश कर !

विद्यावन्तं यशस्वन्तं लक्ष्मीवन्तञ्च मां कुरु ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि धिषो जहि ॥
हे देवी ! तुझ्या भक्तांचा मेधा शक्ती जागृत करून त्यांना विद्यावंत कर,
रूपवंत आणि लक्ष्मीवंत कर ! विद्यार्थ्यांना परीक्षेत स्मरणशक्तीसाठी हा मंत्र
हणावा.

हे दुर्गे ! मोठमोठ्या अक्राळविक्राळ राक्षसांना मारणारी तू आमचेही
मशा दृष्ट राक्षसांपासून रक्षण कर.
हे देवी ! ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश तुझी स्तुती करतात. शचि आणि इंद्र
झी पूजा करतात.

पत्नीं मनोरमां देहि मनोवृत्तानुसारिणीम् ।
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि दिशो जहि ॥
हे चामुंडे ! माझ्या स्थितीशी जुळवून घेणारी आणि दुर्गम अशा जगातून
गुटण्यास सक्षम असणारी मनोरमा पत्नी मला मिळू दे ! ज्यांची लग्न होत
नवीत त्यांनी हा मंत्र जपावा.

अर्गला स्तोत्रात त्या महाकाली, महालक्ष्मी, महासरस्वती त्रिगुणात्मिका नगदंबेला माझ्या जीवनात असलेले अडथळे दूर करून सर्व मार्ग खुले करण्याची प्रार्थना आहे.

इदं स्तोत्रं पठित्वा तु महास्तोत्रं पठेन्नरः ।
सप्तशतीं समाराध्य वरमाप्नोति दुर्लभम् ।
सप्तशती पाठापूर्वीं जर अर्गला स्तोत्राचा पाठ केला तर त्या साधकाला
सप्तशतीने पायाहून पात होताना पात दुर्लभ असे तर त्याला पात होताना

अर्गला स्तोत्रातली विविध मंत्र सिद्धमंत्राचे काम करतात. ज्यांना वेग
याथाधी झाली त्यांच्यासाठी श्लोकमंत्र या स्तोत्रात आहे. विद्यार्थ्यांना रोग
नावावी म्हणून, सोज्जळ पत्नी मिळावी म्हणून, शत्रूंचा नाश व्हावा म्हणून या
स्तोत्रात सिद्ध श्लोकमंत्र दिले आहे.

दुर्गा कवच संरक्षण करते तर अर्गला स्तोत्र अडथळे दूर करून मार्ग
बुला करते. म्हणून अर्गला स्तोत्राचा पाठ मार्गसोपान आहे. ■

9622262034

दुष्काळात गोवंशाचे रक्षण करणे
आपले कर्तव्य!

सध्या देशात दुष्काळासमूह स्थिती निर्माण झाली आहे. पाण्याअभावी शेतात पिके नाहीत, तर चारा आणि पाण्याअभावी जनावरे, गायी तडफडत आहेत. अशाच अहिल्यानगर जिल्ह्यातील इसळक येथील 'निसर्गसुंदरी गोपालन संस्थेत' तर अत्यंत हय्यनकरक घटना घडली आहे. दुष्काळाच्या भीषण प्रत्येकाकडे काही शेतकऱ्यांनी आपल्या काळजाचा तुकडा असलेल्या गोवंशाला गोपालन संस्थेच्या स्वाधीन केले आहे. 'आम्हाला आज जनावरे सांभाळणे शक्य नाही, तुम्हीच त्यांना वाचावा', अशी विनवणी करत शेतकरी गोशाळांकडे धाव घेत आहेत. पाण्याचा अभाव, चाऱ्याची टंचाई आणि वाढता आर्थिक भार यामुळे शेतकरी हतबल झाले आहेत, हे वास्तव नाकारता येणार नाही. मात्र, या संकटानुसार गेवसांना गोमतेला वाऱ्यावर सोडणे योग्य नाही. असे आपण कुटूंबातील वृद्ध अथवा आजारी सदस्याला पुढेढावा घेऊन बराबराह काढत नाही, तसेच गोमाताही आपल्या कुटूंबाचा अविभाज्य घटकच आहे.

त्याकरिता संपूर्ण गावाने एकर येऊन गावशिवावरातीत उपलब्ध पाणी आणि चारा यांचे समन्यायी वाटप केल्यास या समस्यांची तीव्रता काही प्रमाणात कमी होऊ शकते. ज्यांना शक्य आहे, त्यांनी पिण्याचे पाणी विनामूल्य अथवा नाममात्र करून द्यावे. गावेंद्राचे रक्षण आणि संपोर्ण नवीनीही येवजण उभारण्याला हवी. शासनाने तातडीने पाण्याची व्यवस्था आणि गावेंद्रासाठी निवारा पायला हवी. निराधार गावेंद्राचे पुनर्वसन प्रभावी येवजण उभारण्याला हवी. गावेंद्र शेतकऱ्यांना आर्थिक साहाय्य आणि चारा द्यावा. दुसरीकडे, शेतकऱ्यांनीही संकटाच्या रचे रक्षण करण्याचा प्रण केला पाहिजे. जेव्हा ते तातंत्रिते असलेले आपले कर्तव्य ओळखून हीच वेळ आहे, हे ध्यानात घ्यायला हवे. पुणेनं राष्ट्राच्या समुद्रतीरे प्रतीक आहे. त्यामुळे

वाच

दुष्काळाच्या कठीण काळात आपण आपल्याकडून होणारे 'आपण गोमातेचे रक्षण केले' राष्ट्राचे रक्षण केले', हे त्रिजिहेंडें.

डॉ. स्वाती देशमुख/

नवीन भुसावळ-
रेल्वे सुरू करा

कोंविड-१९ महामारीच्या नागपूर-भुसावळ-नागपूर प्रवाशांनी रथामुळे हजारों प्रवाशां सहाजी प्रवासी रेल्वे पुन्हा सुरू जागी एक नवीन अंतराशर आहे.

५ पत्रे

रेल्वे विदर्भ आणि खान्देशची जीवनरेखा वर्षा, बडनेरा, शेगाव, मलकापूर आणि विद्यार्थी, कर्मचारी, व्यावसायिक आणि मार्गावरून प्रवास करतात. प्रवासी रेल्वे बंद महागड्या बस आणि एक्सप्रेस गाड्यांवर लागत आहे.

तरच गोमाता या संकटातून नाबाधित राहते. ते नागपूर सायंकाळी ४.३० वाजता

कारसह आंतरशहरी रेल्वे चालवण्याचा प्रस
वंदे भारतसारख्या प्रीमियम गाड्या चालवते

गपूर आंतरशहरी

नळात बंद करण्यात आलेली
री रेल्वे अद्याप सुरू झालेली
गैरसोयी होत आहे. जर रेल्वे
करू शकत नसेल, तर तिच्या
कमरेस सुरू केली पाहिजे. ही

जनताच करेल झुरळ आणि
कीटकांचा नायनाट

लहानपणी शाळेत 'कीटकांची सभा' म

हे. अकोला, होता. यात सर्व कीटक सभेमध्ये येऊन आपले उपद्रवमूल्य जाणवता. कित्याक व ते कोणकोणते आजार पसरवू शकतात याची माहिती घ्यावी. त्यासाठी प्रजापत येथील देतात. या सर्वांचा समान शत्रू म्हणजे स्वच्छता. गेल्या काही महिन्यांपासून भारतात जे आंदोलन सुरू आहे ते बघितले जाऊन त्या धड्याची आवडण होत. इथे झुळुकीत लांबशिंगे यांनी आंदोलन उभारले आणि या आंदोलनात गोचीडभाऊ चिकटे,

णि भूसावळ
 आणि चेअर
 आहे. रेल्वे
 परंतु सामान्य
 न आवश्यक
 वनंती.

डासोपंत गुणगुण, चांदरवार देकणे, पिस टुणटुण, माशीवाड
 दुपंचे, उबाई डोटे इत्यादी वृत्ती नाटकात मंडळी देशाचे
 वातावरण आल्या उपखंडी वृत्ती नाटकाच्या एकत्र
 आलीत. भारतात प्रतप्रधान नरेंद्र मोदींनी स्वछता अभियान
 सुरू केल्याने या कीर्तकांच्या अस्तित्वाचा प्रश्न निर्माण झाला
 आहे. आपले अस्तित्त्व टिकविण्यासाठी व आम्ही कीर्ती
 घातक होऊ शकतो हे दाखविण्यासाठी त्यांनी हे सर्व सुरू
 केले आहे. आता देशातील जनतेनेच उस्फूर्तपणे स्वच्छता
 मोहीम राबवून कीर्तकांचा नायनाट करून वातावरण शुद्ध
 करण्याची वेळ आली आहे.

मोहन पांडे/नागपूर

हे पत्र मुद्रक व प्रकाशक कुलभूषणराम रामकृष्ण तारे यांनी सोलापूर तरण भारत मीडिया लिमिटेड करिता, सोलापूर तरण भारत कार्यालय प्लॉट नं ए -३२,छत्रपती संभाजीनगर इंडस्ट्रियल को ऑफ सोसायटी रेल्वे स्टेशन रोड छत्रपती संभाजी नगर ४३१००५ (महाराष्ट्र) येथे छापून दैनिक सोलापूर तरण भारत कार्यालय,छत्रपती संभाजीनगर येथे प्रकाशित करून छत्रपती संभाजीनगर, जालना,परभणी,नांदेड, हिंगोली,बीड येथील सोलापूर तरण भारतच्या विभागीय कार्यालयातून वितरीत केले.

प्रबंध संपादक :विवेक घळसासी. मुख्य संपादक : दिलीप यशवंत पेठे. मुख्य संपादक: प्रशांत वसंतराव माने, दूरध्वनी -८८८८८४७२६८

stbaurangabad@gmail.com. www.dainiktarunbharat.com, epaper.dainiktarunbharat.com या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या व लेख यामधून व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक/संचालक सहमत असतीलच असे नाही. (पी. आर. बी. काद्यानुसार जबाबदारी)

RNI Reg.No 46878/87

मिळण्यास मदत होते. धान्ये आणि कडधान्ये साठवताना योग्य आर्द्रता राखणे अत्यंत महत्वाचे आहे. अपुरे वाळवण झाल्यास बुरशी, कीड आणि गुणवत्तेतील घट होण्याची शक्यता असते.

प्रक्रिया उद्योगाच्या संधी

गावात उपलब्ध असलेल्या शेतमालावर आधारित लघु प्रक्रिया उद्योग सुरू करता येतात. धान्यांपासून पीठ, कडधान्यांपासून डाळ व पीठ, तेलबियांपासून खाद्यतेल आणि इतर पदार्थ तयार करता येतात. फळे व भाजीपाल्यापासून वाळवलेले पदार्थ, फळांचा गर, पावडर, लोणची आणि इतर टिकाऊ पदार्थ तयार करता येतात. अशा उद्योगांसाठी स्वच्छता यंत्र, प्रतवारी यंत्र, वाळवण यंत्र, भरडण यंत्र, डाळ मिल, भाजणी यंत्र, सोलणी यंत्र आणि पॅकिंग यंत्र यांचा गरजेनुसार वापर करता येतो. यंत्रसामग्री घेताना उत्पादनाची क्षमता, वीजखर्च, देखभाल, उपलब्ध कच्चा माल आणि बाजारपेठेतील मागणी यांचा विचार करणे आवश्यक आहे.

शेतकरी ते कृषी उद्योजक

शेतकरी स्वतःच्या शेतमालावर प्रक्रिया करून त्याचे पॅकिंग, नावित्यपूर्ण सादरीकरण आणि थेट विक्री करू शकतो. तसेच शेतकरी उत्पादक संस्था, शेतकरी गट आणि महिला बचत गट यांच्या माध्यमातून

शेतमाल विकण्याऐवजी प्रक्रिया करून विक्री

सामूहिक प्रक्रिया उद्योग उभारता येतात. यामुळे स्थानिक पातळीवर रोजगाराच्या संधी निर्माण होऊ शकतात. प्रक्रिया उद्योग सुरू करण्यापूर्वी बाजारपेठेचा अभ्यास करणे अत्यंत महत्वाचे आहे. ग्राहकांची आवड, उत्पादनाची किंमत, पॅकिंगचे प्रमाण, स्पर्धकांची उत्पादने आणि विक्रीची ठिकाणे यांचा अभ्यास करावा.

धान्यांची स्वच्छता, प्रतवारी आणि योग्य पॅकिंग करून त्याची चांगल्या गुणवत्तेचे उत्पादन म्हणून विक्री करता येते. कडधान्यांपासून डाळ, पीठ आणि विविध खाद्यपदार्थ तयार करता येतात. सोयाबीनपासून सोयापिठ, सोयादूध आणि टोफूसारखे पदार्थ तयार करता येतात. लघुधान्यांपासून पीठ, मिश्रित पीठ, ताळू, खिरीचे मिश्रण, नाश्याचे पदार्थ आणि तयार खाद्यपदार्थ बनवता येतात. म्हणून शेतकऱ्याने केवळ शेत उत्पादन मिळाले? याचा विचार न करता या उत्पादनाचे अधिक मूल्य कसे निर्माण करता येईल? याचाही विचार करणे आवश्यक आहे.

प्राथमिक प्रक्रिया

मूल्यवर्धनाची सुरुवात प्राथमिक प्रक्रियेपासून होते. यात स्वच्छता, प्रतवारी, वाळवण आणि सुरक्षित साठवण यांचा समावेश होतो. शेतमालातील माती, दगड, काडीकराव आणि इतर अशुद्धी दूर करणे आवश्यक आहे. आकार, वजन आणि गुणवत्तेनुसार प्रतवारी केल्यास एकसारख्या दर्जाचे उत्पादन

-पूनम काकडे

आचार्य पदवी विद्यार्थिनी, प्रक्रिया व अन्न अभियांत्रिकी

- राजन विसेने

वरिष्ठ संशोधन सहायक डॉ. पं. दे. कृ. वि., अकोला

पाणी व्यवस्थापन : दुष्काळात जनावरांना

स्वच्छ पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. पाण्याची कमतरता झाल्यास दुध उत्पादन, चारा खाण्याचे प्रमाण आणि जनावरांचे आरोग्य प्रभावित होऊ शकते. जनावरांसाठी पिण्याच्या पाण्याची स्वतंत्र व्यवस्था करून पाण्याच्या टाक्या नियमित स्वच्छ कराव्यात. पाण्याच्या टाक्या सावलीत ठेवाव्यात आणि पाण्याची गळती टाळावी.

रोग प्रतिबंधक व्यवस्थापन : दुष्काळी परिस्थितीत पोषणाची कमतरता आणि उष्णतेचा ताण यामुळे जनावरांची प्रतिकारशक्ती प्रभावित होऊ शकते. त्यामुळे जनावरांचे लसीकरण पशु वैद्यकीय सल्ल्यानुसार वेळेवर पूर्ण करावे. जंतनाशक औषधांचा वापर योग्य वेळी आणि पशु वैद्यकीय सल्ल्याने करावा.

आर्थिक नियोजन : दुष्काळ दीर्घ काळ टिकल्यास उपलब्ध चारा आणि पाणी यांच्यावर जनावरांची संख्या किती आहे, याचा मोठा परिणाम होतो. अधिक दुधदेण्या, निरोमी आणि प्रजननक्षम जनावरांना उपलब्ध चारा व पशु खाद्यत प्राधान्य द्यावे. ●●●

- डॉ. गणेश उत्तमराव काळुसे

शास्त्रज्ञ (पशु संवर्धन व दुग्ध शास्त्र), कृषी विज्ञान केंद्र, बुलढाणा (डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला)

- मनेश पुंडलिकराव यदुलवार

कृषी हवामान तज्ज्ञ, जिल्हा कृषी हवामान केंद्र, कृषी विज्ञान केंद्र, बुलढाणा (डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला)

मित्र कीटकांना महत्त्व

आजच्या काळात शाश्वत शेती, उत्पादन खर्चात बचत आणि पर्यावरणपूरक पीक संरक्षण यांना विशेष महत्त्व प्राप्त झाले आहे. एकात्मिक कीड व्यवस्थापनामध्ये पीक निरीक्षण, प्रतिबंधात्मक उपाय, जैविक नियंत्रण, यांत्रिक व सांस्कृतिक उपाय आणि आवश्यकतेनुसार रासायनिक नियंत्रण यांचा समन्वय केला जातो. यामध्ये मित्र कीटकांची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची आहे. रासायनिक कीटक नाशकांचा वापर पूर्णपणे बंद करणे हा उद्देश नसून, गरज नसताना फवारणी टाळणे आणि गरज भासल्यास योग्य शिफारशी प्रमाणे निवडक व जबाबदारीने वापर करणे हा अधिक योग्य दृष्टीकोन आहे.

आहे? एवढेच पाहू नका; किती मित्र कीटक आहेत? हे पाहा. कारण पिकाचे संरक्षण करण्यासाठी शेतकऱ्याच्या हातात फवारणीचे पंप असतात, पण निसर्गाच्या हातात त्याहून ही प्रभावी अशी मित्र कीटकांची फौज असते. ●●●

- डॉ. स्वाती संत

प्रकल्प अधिकारी (कीटकशास्त्र), नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्प, मुंबई

- वैभव शिंदे

सहायक प्राध्यापक, कृषी विस्तार शिक्षण

गुरुवार, दि. २१ ऑक्टोंबर २०२६

५

भारतात अन्नधान्याचे विक्रमी उत्पादन २0२५-२६

शाश्वत अन्नसुरक्षेची सुनिश्चिती

कृषी क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण टप्पा

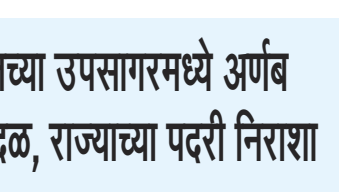
तक्ता १: भारताचे अन्नधान्य उत्पादन कृषी वर्ष	अन्नधान्य उत्पादन (दशलक्ष टन)
२०१५	१६,२५१.५४
२०२०	२१,३१०.७४
२०२२	२३,३२९.६९
२०२३	२४,३३२.३०
२०२४	२५,३५७.७३
२०२५	२६,३७६.५६

झाली. २०२४-२५ ते २०२५-२६ या कालावधीत झालेली १८.८३ दशलक्ष टनांची वाढ हे दर्शवते की, उत्पादनातील ही सध्याची वाढ केवळ एखाद्या खराब कृषी वर्षानंतर झालेली सावरण्याची प्रक्रिया नसून, ती भारताच्या दीर्घकालीन उत्पादन वाढीचाच एक भाग आहे.

टॉप: २०२५-२६ मधील उत्पादनाचा आकडा हा 'तिसरा आगाऊ अंदाज' आहे आणि पुढील अधिकृत अंदाजांमध्ये त्यात सुधारणा होऊ शकते.

अन्नधान्य उत्पादनाची रचना २०२५-२६ मध्ये विक्रमी उत्पादन सर्वसमावेशक स्वरूपाचे असून, त्यात विशेषतः तांदूळ, गहू आणि मका यांच्या दमदार कामगिरीचे प्रतिबिंब तक्ता २ वरून दिसून येते. यात मकाचे उत्पादन सर्वाधिक म्हणजे ३७१ टक्क्यांहून जास्त वाढले आहे.

तक्ता २: प्रमुख अन्नधान्य पिके, २०२५-२६ तांदूळ आणि गहू यांचे

भौगोलिक घडामोडी : चक्रीवादळ अर्णब सध्या पूर्व-मध्य आणि त्याला लागून असलेल्या पश्चिम-मध्य बंगालच्या उपसागरावर सक्रिय आहे.

सध्याची स्थिती : २७ ऑक्टोबर रोजी सकाळी ११-३० वाजता ते गोपालपूर (ओडिशा) पासून ५५० किमी दक्षिण-आग्नेयेला आणि विशाखापट्टणम (आंध्र प्रदेश) पासून 580 किमी पूर्व-आग्नेयेला होते.

पुढील वाटचाल आणि तीव्रता : २६ ऑक्टोबर) संस्थाकाळासर्गत याचे रूपांतर तीव्र चक्रीवादळात होण्याची शक्यता होती. २७ ऑक्टोबर रोजी हे वादळ अतिशय तीव्र चक्रीवादळात बदलेल.

किनारपट्टी ओलांडण्याचा अंदाज: हे चक्रीवादळ उत्तर-पश्चिम दिशेने सरकत 28 ऑक्टोबर रोजी दुपारपूर्वी आंध्रप्रदेश आणि यानम किनारपट्टीवरील बायटला आणि विशाखापट्टणम दरम्यान अतिशय तीव्र चक्रीवादळ म्हणून धडकण्याची दाट

शक्यता आहे. यावेळी वाऱ्याचा वेग ताशी 115 ते 125 किमी आणि कमाल 140 किमी प्रतितास राहू शकतो.

शेतकऱ्यांच्या शेतात मावा, तुडतुडे, पांढरी माशी, पाने खाणाऱ्या अळव्या किंवा खोंड किडींचा प्रारुर्भाव होत असताना त्यांच्यासोबत काही उपयुक्त कीटक ही सक्रिय असतात. लेडी बर्डबीटल, क्रायसोपेर्ला, कोळी, विविध परजीवी आणि ट्रायकोग्रामा यासारखे मित्र कीटक हानिकारक किडींची संख्या कमी करण्याचे काम करतात. त्यामुळे कीड नियंत्रणात मित्र कीटकांची भूमिका समजून घेणे आणि त्यांचे संवर्धन करणे ही शाश्वत शेतीच्या दृष्टीने महत्त्वाची बाब आहे.

मित्र कीटक करतात तरी काय ? मित्र कीटक मुख्यतः दोन प्रकारे किडींचे नियंत्रण करतात. काही मित्र कीटक भक्षक असतात. तेमावा, तुडतुडे, पांढरीमाशी, अळव्या किंवा इतर लहान किडी थेट खाऊन त्यांची संख्या कमी करतात. दुसऱ्या प्रकारातील कीटकांना परजीवी म्हणतात. हे हानिकारक किडींच्या अंडी

मित्र कीटकांमध्ये ट्रायकोग्रामा हा जैविक कीड नियंत्रणातील महत्त्वाचा घटक आहे. हा अतिशय सूक्ष्म परजीवीवास्प असून, तो हानिकारक पतंगवर्गीय किडींच्या अंड्यांमध्ये

वर्ग	२०२४-२५	२०२५-२६	वाढ	टक्केवारीतरीत
लघुधान्य वर्षावधान	१५०.७३	१७८.५६	१८.८३	१२.५५%
तांदूळ	१५०.१८	१७५.०२	२४.८४	२५.८५%
गहू	११०.५४	१२०.५६	१०.०२	९.०१%
मका	४८.४०	५५.०९	६.६९	१३.६२%

एकत्रित उत्पादन सुमारे २७४.६८ दशलक्ष टन इतके आहे, जे एकूण अन्नधान्य उत्पादनाच्या जवळपास ७३ टक्के आहे. यावरून भारताच्या अन्नसुरक्षा व्यवस्थेत तुणधान्यांचे असलेले निरंतर महत्त्व अधोरेखित होते, तसेच पिकांच्या अधिक वैविध्यकरणाची गरजही यातून दिसून येते.

स्रोत: तिसरे आगाऊ अंदाज, कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, मे २०२६

जागतिक अन्नधान्य उत्पादनातील भारताचे स्थान

तक्ता ३: जागतिक अन्नधान्य उत्पादनात भारताचा सूचक वाटा, २०२५-२६

भारत हा जगातील प्रमुख अन्नधान्य उत्पादक देशांपैकी एक असून, विशेषतः तांदूळ उत्पादनात भारताचे स्थान मनजबूत आहे. उपलब्ध माहितीमधील आंतरराष्ट्रीय तुलनेनुसार जागतिक अन्नसुरक्षेत महत्त्वपूर्ण योगदान देणारा देश म्हणून भारताचे स्थान अधिक दृढ होत आहे.

अन्नधान्य उत्पादनाची निर्यात क्षमता

वर्ग	भारताचे उत्पादन (२०२५-२६, दशलक्ष टन)	जागतिक उत्पादन (२०२५-२६, दशलक्ष टन)	भारताचा हिस्सा (%)
लघुधान्य वर्षावधान	१५०.७३	१७८.५६	८४.५५%
तांदूळ	१५०.१८	१७५.०२	८५.७५%
गहू	११०.५४	१२०.५६	९१.६५%
मका	४८.४०	५५.०९	८७.७३%

भारत हा कृषी प्रधान देश असून, शेती आणि सद्यस्थितीत पशुपालन हे ग्रामीण अर्थ व्यवस्थेचा महत्त्वाचा आधार स्तंभ आहे.

महाराष्ट्रातील बळशी जिल्ह्यांसह विदर्भातील बहुतांश भागात पावसाचे अनियमित वितरण, वाढते तापमान आणि पाण्याची कमतरता यांचा थेट परिणाम शेती व पशुपालनावर होतो. अशा परिस्थितीत अलनिनो ही जागतिक हवामानाशी संबंधित घटना ज्याचा थेट संबंध दुष्काळ या संज्ञेशी आहे, ज्यामुळे शेती उत्पादन व पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय यावर विपरीत परिणाम होऊ शकतो. दुष्काळी परिस्थितीचा परिणाम केवळ पिकांच्या उत्पादनावर होत नाही, तर जनावरांसाठी चारा, पिण्याचे पाणी आणि पशु खाद्य उपलब्धतेवर ही होतो. त्यामुळे अशा परिस्थितीला सामोरे जाण्यासाठी पशु पालकांनी योग्य नियोजन करणे आवश्यक आहे.

अल निनो म्हणजे काय ? विपुलवृत्तीय प्रशांत महासागराच्या पृष्ठभागाचे तापमान नेहमीपेक्षा जास्त वाढण्याच्या जागतिक हवामान घटकााला 'अल निनो' म्हणतात. यामुळे मान्सूनचे वारे कमकुवत होतात आणि भारतीय उपखंडात पावसाचे प्रमाण घटते किंवा पावसाचे वितरण विस्कळीत होते. भारतीय मान्सूनवर अल निनोचा प्रभाव अनेकदा प्रतिकूल दिसून येतो;

तथापि, मान्सूनवर हिंद महासागरातील द्विध्रुव वातावरणीय परिस्थिती आणि इतर हवामान घटकांचाही प्रभाव असतो. त्यामुळे पावसाचा अंदाज आणि स्थानिक हवामान विषयक सूचना लक्षात घेऊन पशुधन व्यवस्थापनाचे नियोजन करणे गरजेचे आहे.

दुष्काळाचा जनावरांवर होणारा परिणाम

दुष्काळी परिस्थितीत जनावरांच्या आरोग्यावर, उत्पादनावर आणि प्रजनन क्षमतेवर विविध परिणाम दिसून येतात.

चारा टंचाई: हिऱ्या चाऱ्याचे उत्पादन घटल्यामुळे जनावरांना संतुलित आहार देणे कठीण होते.

पाण्याची कमतरता : पिण्यासाठी पुरेसे स्वच्छ पाणी उपलब्ध न झाल्यास जनावरांच्या आरोग्यावर आणि दुध उत्पादनावर परिणाम होतो.

दूध उत्पादनात घट : ऊर्जा, प्रथिने आणि खनिजांचा अपुरा पुरवठा तसेच उष्णतेचा ताण यामुळे दूध उत्पादन कमी होऊ शकते.

वजन घटणे : पोषणाची कमतरता असल्यास जनावरांचे वजन कमी होते आणि शरीराची प्रतिकार शक्ती ही प्रभावित होऊ शकते.

प्रजनन समस्यांमध्ये वाढ : उष्णतेचा ताण आणि अपुरा आहार यामुळे माजाची लक्षणे कमी स्पष्ट

उपयुक्त मित्र कीटकांनाही नुकसान करू शकते. म्हणूनच कीड दिसली म्हणजे लगेच फवारणी याऐवजी कीड ओळखा, प्रादुर्भावाचे निरीक्षण करा, मित्र कीटक पाहा आणि त्यानंतरच निर्णय घ्या हा दृष्टीकोन अधिक उपयुक्त ठरतो.

मित्र कीटकांचे संवर्धन कसे कराल ?

मित्र कीटक शेतात टिकून राहण्यासाठी त्यांना योग्य वातावरण मिळणे आवश्यक आहे. शेतात अनावश्यक कीटकनाशकांची फवारणी टाळणे, शिफारशीनुसारच कीटक नाशकांचा वापर करणे आणि मित्र कीटकांचे अधिवास टिकवून ठेवणे महत्त्वाचे आहे.

फुलारा देणाऱ्या वनस्पती, विविध वनस्पतींची उपलब्धता आणि शेतातील जैव विविधता यामुळे अनेक उपयुक्त कीटकांना अन्न व आश्रय मिळतो. त्यामुळे शेतातील प्रत्येक कीटक नष्ट करणे हेच कीड व्यवस्थापनाचे उद्दिष्ट नसावे. हानिकारक कीड आणि उपयुक्त कीटक यांच्यातील संतुलन राखणे हा एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाचा महत्त्वाचा भाग आहे.

○ संयोजक : **निखिल रमेश यादव, कृषी पदव्युत्तर - ८४०८९९२७०६** ○

इनोव्हा पुलाखाली कोसळली

परभणी-मानवत महामार्गावर पहाटे ५ च्या सुमारास घडली घटना, ५ ते ६ प्रवाशी जखमी

परभणी (प्रतिनिधी): परभणी ते मानवत दरम्यानच्या महामार्गावर बुधवार दि.२८ रोजी पहाटे पाचच्या सुमारास पुन्हा एकदा अपघात झाला. एमएच १२ डीवाय ०१०५ क्रमांकाची इनोव्हा कार पुलाखाली कोसळल्याने या अपघातात पाच ते सहा जण जखमी झाले आहेत. जखमींना तातडीने रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. दरम्यान याच पुलावर यापुर्वीही अनेक घटना घडल्या आहेत.

परभणी- मानवत या महामार्गावरील किन्होळा पाटीजवळील पुलाचे काम मागील काही दिवसांपासून सुरू आहे. मात्र, काम सुरू असलेल्या पुलाजवळ आवश्यक दिशादर्शक फलक

किंवा वाहनचालकांना सावध करणारी पुरेशी सूचना नसल्याने वाहनधारकांना पुलाचा अंदाज येत नसल्याचे चित्र आहे. त्यामळे दुचाकी आणि चारचाकी वाहने पुलात पडण्याच्या घटना घडत आहेत. परंतु या संदर्भात कुठलाही उपाययोजना करण्यात आली नसल्याने परत एकदा याच ठिकाणी अपघात घडला आहे.

वाहनचालकाच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न निर्माण झाला आहे.या अपघाताच्या पार्श्वभूमीवर संबंधित यंत्रणेने पुलाच्या ठिकाणी तातडीने सुरक्षा उपाययोजना कराव्यात आणि

परभणीच्या आद्या बाहेतीला कास्यपदक

परभणी: इंग्लंड येथील शेफिल्ड शहरामध्ये नुकत्याच पार पडलेल्या अकरा वर्षांखालील जागतिक ऑलिंपिक आशेचा क्रिण या स्पर्धेत मुलींच्या गटामध्ये परभणीची आद्या बाहेती हिने कांस्यपदक पटकावले. या स्पर्धेत १६ खेळाडूंनी वेगवेगळ्या देशांचे प्रतिनिधित्व करत सहभाग नोंदवला होता.

या स्पर्धेमध्ये परभणीच्या आद्या बाहेतीने एकूण पंधरा सामने खेळले, या पंधरा सामन्यांमधील तेरा सामन्यांमध्ये विजय मिळवत कांस्यपदक पटकावले. आद्या बाहेती ही भारतीय खेळ प्राधिकरण, क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय महाराष्ट्र राज्य यांच्या अंतर्गत चालणाऱ्या परभणी येथील खेले इंडिया प्रशिक्षण केंद्र व मिशन लक्षवेध प्रतिभा विकास केंद्रांमध्ये चेतन मुतावर व सूरज भुजबळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रशिक्षण घेते आहे.

कोयत्याच्या पैश्यावरून डोके फोडल, गुन्हा दाखल

चारठाणा (प्रतिनिधी):पंढरपूर येथे जाण्यासाठी निघालेल्या एकावर खडकपाटी येथे कोयत्याच्या पैसावरून वाद घालून डोक्यात दगड मारून डोके फोडल्याची घटना गुरुवारी (दि. २२) घडली होती.याप्रकरणी दिलेल्या फिर्यादीवरून मंगळवारी (दि.२७) चारठाणा पोलीस ठाण्यात एका जणाविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

खुशाल देवु राठोड राम लेगाव ता. जिंठूर यांनी दिलेल्या फिर्यादीत नमुद केले की, अशोक भुजंग राठोड रा. मालेगाव ता. जिंठूर याने गुरुवारी सायंकाळी ७ वाजेच्या सुमारास फिर्यादी हा पंढरपुर येथे जाण्यासाठी निघाला असता खडकपाटी येथे थांबला होता. यावेळी फिर्यादीस अशोक राठोड याने, तु इकडे कशाला आला ?असे विचारल्यानंतर फिर्यादीने, संजय रस्तुम राठोड यास नेण्यासाठी आलो आहे असे म्हणताच संजय तुझ्या सोबत येणार नाही तु येथून निघ, असे म्हणाला. फिर्यादीने संजय यास कोयत्याचे पैसे दिलेले आहेत. मी त्याला घेवुन जाणार आहे, असे म्हणताच अशोक राठोड याने फिर्यादीस शिवीगाळ करत डोक्यात दगड मारून डोके फोडले व लाथाबुड्याने मारहाण केली.

या प्रकरणी खुशाल राठोड यांच्या फिर्यादीवरून अशोक राठोड याच्याविरुद्ध चारठाणा पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे या प्रकरणाचा तपास सहायक पोलीस निरीक्षक बालाजी पुंड्र यांच्या मार्गदर्शनाखाली पोलीस हवालदार सरोदे हे करीत आहेत.

परभणी जिल्ह्यातील ९ गुन्ह्याची उकल

परभणी (प्रतिनिधी):जिल्ह्यातील विविध पोलीस ठाण्यांच्या हद्दीत झालेल्या घरफोडी व चोरीच्या नऊ गुन्ह्यांची उकल करण्यात स्थानिक गुन्हे शाखेला यश आले आहे. या कारवाईत सोने आणि रोख रकमेसह एकूण ६ लाख १० हजार ८२६ रुपयांचा मुद्देमाल हस्तगत करण्यात आला आहे.

पोलीस अधीक्षक पंकज कुमावत यांच्या आदेशाने, अपर पोलीस अधीक्षक चिखले आणि पोलीस निरीक्षक गजेंद्र सरोदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली स्थानिक गुन्हे शाखेचे पथक घरफोडीच्या गुन्ह्यांचा तपास करीत होते. दरम्यान, गोपनीय बातमीदाराकडून मिळालेल्या माहितीनुसार, एका विधिसंघर्षग्रस्त बालकावर परभणीतील दर्गा रोड परिसरात शोध घेण्यात आला. जामकर विद्यालयाच्या पाठीमागील मैदानात पाल टाकून राहणाऱ्या ठिकाणी तो बालक त्याच्या आईसह आढळून आला. पोलिसांनी विश्वासात घेऊन चौकशी केली असता, संबंधित बालकाने अन्य तीन साथीदारांसह परभणी जिल्ह्यातील

विविध ठिकाणी घरफोडा केल्याची माहिती दिल्याचे पोलिसांनी सांगितले. त्यानंतर संबंधित गुन्ह्यांतील मुद्देमालाबाबत चौकशी केली असता, बालकाच्या वाट्याला आलेला मुद्देमाल त्याच्या आईने दोन पंचांसमक्ष पालातून काढून दिला. या कारवाईत नवा मोढा, पालम, ताडकळस, जिंठूर, चारठाणा, सेलू आणि देठणा पोलीस ठाण्यांच्या हद्दीतील प्रत्येकी नोंदविलेल्या गुन्ह्यांसह पालममधील दोन गुन्हे, तसेच जालना जिल्ह्यातील चंदनझिरा पोलीस ठाण्यातील एका गुन्ह्याची उकल झाली आहे. अशा एकूण नऊ गुन्ह्यांचा समावेश आहे.

ही कामगिरी पोलीस उपनिरीक्षक चंदनसिंह परिहार, जीपीएसआय मधुकर चट्टे, सहायक पोलीस उपनिरीक्षक सुग्रीव केंद्रे, निलेश भुजबळ, पोलीस हवालदार केशव लटपटे, लक्ष्मण कांगणे, मुकेश बुधवंत, पांडुरंग तुपसुंदर, नेताजी गीते, सुनील राठोड तसेच पोलीस कर्मचारी उमेश चव्हाण आणि विलास बहुरे यांच्या पथकाने केली.

परभणीत राष्ट्रीय जंतनाशक दिन मोहिमेचा शुभारंभ

परभणी (प्रतिनिधी): येथील बाल विद्यामंदिर हायस्कूल व कनिष्ठ शाळेत महानगरपालिका आयुक्त नितीन नावेंकर यांच्या हस्ते राष्ट्रीय जंतनाशक मोहिमेचा शुभारंभ मंगळवार दि.२७ रोजी करण्यात आला.

यावेळी जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. किशोर सुरवसे, अतिरिक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ.राजवी सोनवणे, मनपाच्या वैद्यकीय अधिकारी डॉ. कल्पना सावंत, प्राचार्य अरुण बोराडे यांची उपस्थिती होती. या मोहिमे अंतर्गत विद्यार्थ्यांचे आरोग्य सुदृढ राखण्यासाठी जंतनाशक गोळ्यांचे वाटप करण्यात आले. परभणी शहरामध्ये राष्ट्रीय जंतनाशक दिन मोहिमेमध्ये शाळा व अंगणवाडीमधील बालकांचे उद्दिष्ट ७६ हजार ७६ एवढे आहे. उद्घाटन सोहळ्यात आयुक्त नितीन नावेंकर यांच्या हस्ते विद्यार्थ्यांना जंतनाशक गोळ्या देऊन मोहिमेचा शुभारंभ करण्यात आला. कुपोषणावर मात करण्यासाठी ही जंतनाशक मोहीम अत्यंत महत्वाची आहे. या मोहिमेचा लाभ सर्व विद्यार्थ्यांनी घ्यावा आणि पालकांनी यासाठी सहाय्य करावे, असे आवाहन उपस्थित मन्यवरांनी व आरोग्य प्रशासनाच्या वतीने यावेळी करण्यात आले.

परभणी ते मानवत महामार्गावरील किन्होळा पाटीजवळील इनोव्हा गाडी पुलाखाली पडल्याची घटना बुधवारी पहाटेच्या सुमारास घडली. ही घटना घडल्यानंतर वाहतूक शाखेने तात्काळ दखल घेत या ठिकाणी आता गतिरोधक बसविण्याचे काम हाती घेतले. मात्र हेच काम आधी केले असते तर असे अपघात घडले नसते वरती मागुन घोडे अशीच परिस्थिती पहावयास मिळत आहे.

मराठी भाषेचे संवर्धन करणे ही

समाजाची जबाबदार : कुलकर्णी

परभणी (प्रतिनिधी): द मराठी पठाडे यांच्या हस्ते गरजूंना दिवाळीनिमित्त शिधा वाटप

प्रतिनिधी : अनिल चव्हाण

ताडबोरागाव : दिवाळी सणाच्या पार्श्वभूमीवर समाजातील गरजू, विधवा व दिव्यांग व्यक्तींना मदतीचा हात देण्याच्या उद्देशाने ताडबोरागाव येथे माऊली पठाडे यांच्या हस्ते अन्नधान्याच्या शिधा किटचे वाटप करण्यात आले.

राज्याचे उपमुख्यमंत्री मा. ना. श्री. एकनाथरावजी शिंदे व खासदार मा. श्रीकांतजी शिंदे

यांच्या आशीर्वादाने, तसेच परभणी-हिंगोली विधान परिषद मतदारसंघाचे शिवसेना नेते आमदार मा. सईद खान यांच्या आदेशानुसार हा उपक्रम राबविण्यात आला. पाथरी विधानसभा मतदारसंघाचे विधानसभा प्रमुख मा. श्री. बालाजी कुन्हाडे व सभापती कृष्णा शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा सामाजिक उपक्रम पार पडला.

दिवाळीचा आनंद समाजातील प्रत्येक घटकपर्यंत पोहोचवा आणि गरजू कुटुंबांची दिवाळी आनंदात साजरी व्हावी, या उद्देशाने विधवा व दिव्यांग व्यक्तींना

मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीस ३ लाख १३ हजार १११ रुपयांची मदत

झरी (प्रतिनिधी): माजी आ. तथा जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे अध्यक्ष रामप्रसाद बोर्डीकर यांच्या वाढदिवसानिमित्त यंदा दुष्काळी परिस्थितीचे गांभीर्य लक्षात घेऊन वाढदिवसावर कोणताही खर्च न करता मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीसाठी ३ लाख १३ हजार १११ रुपयांची आर्थिक मदत देण्यात आली. राज्यातील दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत व्हावी, या उद्देशाने हा निधी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्याकडे सुपूर्द करण्यात आला.

यावेळी राज्यमंत्री मेघना साकोरे बोर्डीकर, महानगर जिल्हाध्यक्ष शिवाजी भरोसे यांच्या उपस्थितीत जि.प.चे गटनेते दिलीपराव देशमख, सुनील भोंबे, सूरज पंजवानी, अशोक जेटवणी यांच्या वतीने धनार्पण देण्यात आला. याप्रसंगी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या उपक्रमाची दखल घेतली.

यंदा पावसाच्या कमतरतेमुळे राज्यातील

अनेक भागांत दुष्काळी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. विशेषतः मराठवाड्यातील शेतकऱ्यांना पिकांचे नुकसान, पाणीटंचाई आणि आर्थिक अडचणींचा सामना करावा लागत आहे. अशा परिस्थितीत शेतकऱ्यांना दिलासा मिळावा, या भावेतून वाढदिवसाच्या निमित्ताने होणारा अनावश्यक खर्च टाळून मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीस आर्थिक मदत देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. वाढदिवस म्हटले की हारतुरे, सत्कार,

जाहिरातबाजी आणि विविध कार्यक्रमांवर मोठ्या प्रमाणात खर्च केला जातो. मात्र, दुष्काळाच्या संकटात सापडलेल्या शेतकरी बांधवांच्या अडचणी लक्षात घेऊन या खर्चाला फाटा देत मदतीचा हात पुढे करण्यात आला. या उपक्रमातून सामाजिक बांधिलकी आणि शेतकऱ्यांप्रती असलेली संवेदनशीलता अधोरेखित झाली आहे.

रामप्रसादजी बोर्डीकर यांच्या वाढदिवसानिमित्त करण्यात आलेल्या या मदतीमुळे वाढदिवस केवळ आनंदोत्सवापुरता मर्यादित न ठेवता सामाजिक कार्यासाठी उपयोगात आणण्याचा संदेश देण्यात आला आहे. दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी अशा प्रकारे पुढाकार घेणे ही काळजी गरज असून, समाजातील बतर घटकांनीही संकटग्रस्त नागरिकांच्या मदतीसाठी पुढे यावे, असा संदेश या उपक्रमातून मिळत आहे.

आट्यापाट्या निवड चाचणीत ११५ खेळाडूंचा सहभाग

सेलू (प्रतिनिधी): जिल्हा आट्यापाट्या असोसिएशनच्या वतीने सेलू तालुका क्रीडा संकुल येथे ज्युनियर गटातील जिल्हास्तरीय आट्यापाट्या निवड चाचणी स्पर्धा उत्साहात पार पडली. या स्पर्धेत एकूण ११५ खेळाडूंनी सहभाग घेतला. मुलांच्या सहा, तर मुलींच्या तीन संघांनी आपले कौशल्य दाखविले.

मुलांच्या गटात सातेफळ संघाने प्रथम, कावलगाव संघाने द्वितीय, तर पालम आणि सेलू संघांनी तृतीय क्रमांक मिळविला. मुलींच्या गटात सातेफळ संघाने प्रथम, पालम संघाने द्वितीय, तर पूर्णा संघाने तृतीय क्रमांक पटकावला.या स्पर्धेतील काम

मिठीच्या आधारे रायागड येथे होणाऱ्या राज्यस्तरीय ज्युनियर आट्यापाट्या स्पर्धेसाठी मुलांचे व मुलींचे जिल्हा संघ लवकरच घोषित करण्यात येणार आहेत.

स्पर्धेच्या प्रारंभी गणेश माळवे यांच्या हस्ते श्रीफळ वाढवून क्रीडांगणाचे पूजन करण्यात आले व निवड चाचणीला सुरुवात झाली. प्रमुख पाहुणे माधव

पुस्तकी ज्ञानासोबत प्रशासकीय

अनुभवाची शिदोरी

मानवत (प्रतिनिधी): नगर विद्यार्थ्यांचे नगर परिषदेमध्ये राज्यशास्त्राच्या नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत विद्यार्थ्यांना केवळ पुस्तकी ज्ञान न देता प्रत्यक्ष कार्याचा अनुभव मिळावा, या उद्देशाने के. के.एम.महाविद्यालयाच्या वतीने बी.ए. तृतीय वर्षातील नऊ विद्यार्थ्यांनी प्रशिक्षणासाठी सहभाग नोंदविला.

नवीन शैक्षणिक धोरणानुसार पदवीच्या तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांना विविध शासकीय व प्रशासकीय कार्यालयांमध्ये प्रत्येक्ष कामाचा अनुभव घेण्याची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली. त्यानुसार मानवत येथील के.के.एम.च्या राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांना नगर परिषदेत विविध विभागांच्या कार्य पद्धती यांचा प्रत्यक्ष अनुभव मिळत आहे.या प्रसंगी मुख्याधिकारी कोमलताई सावरे यांनी विद्यार्थ्यांना नगर परिषदेची प्रशासकीय रचना,विविध शासकीय योजना,नागरिकांना दिल्या जाणाऱ्या सेवाबाबत मार्गदर्शन केले. कार्यालयीन अधीक्षक भरत पवार यांनी विद्यार्थ्यांना विविध विभागांना भेट देऊन कार्यालयीन कामकाज आणि नागरिकांशी सुसंवाद व संबंधित माहिती दिली.

‘एकाव ते नवलंच’ भ्रष्टाचार चौकशीसाठी सर्व पक्ष एकत्र

सेलू (प्रतिनिधी): नगर परिषद हद्दीत पंतप्रधान आवास योजनेअंतर्गत अनेक वर्षांपासून झालेल्या भ्रष्टाचाराची सखोल चौकशी करून दोषी अधिकाऱ्यांवर कडक कारवाई करावी, अशी मागणी कोँग्रेससह सत्ताधारी भाजपा, शिवसेना (शिंदे गट) नगरसेवकांनी निवेदनाद्वारे मुख्याधिकाऱ्यांकडे केली आहे.

याबाबत दिलेल्या निवेदनात नमूद करण्यात आले आहे की,सन २०१८ ते २०२२ या कालावधीमध्ये पी.एम. आवास योजनेअंतर्गत सुमारे ९०० ते १००० लाभार्थ्यांच्या अनुदानातून कोणतीही पूर्वकल्पना वा माहिती न देता प्रत्येकी ८ हजाराची कपात

करण्यात आली आहे. ही कपात केवळ सेलू नगर परिषदेनेच केली असून, ती कोणत्या निकषाच्या आधारे करण्यात आली, याचा उलगडा झालेला नाही. शासकीय मानांकानुसार तीन हत्त्यांमध्ये मिळणारा निधी लाभार्थ्यांना वेळेत व उरल्याप्रमाणे वितरित करण्यात आलेला नाही. नियमानुसार शेवटचा हप्ता ५० हजार देणे आवश्यक असतानाही, जमा रकमेच्या व्याजापोटी ९०० ते १ हजार लाभार्थ्यांना मानसिक व आर्थिक त्रास सहन करावा लागला आहे. या जमा रकमेवर मिळालेल्या व्याजाचा एकूण आकडा किती आणि त्या रकमेचा विनियोग

‘आस्मानीनं मारलं, सुल्तानीनं मारलं, तुम्हीच होते का बाकी?’

जिंतूरमध्ये कोजागिरीच्या चांदण्यात रंगला काव्यजागर

जिंतूर (प्रतिनिधी): ‘अस्मानीनं मारलं, सुल्तानीनं मारलं, तुम्हीच होते का बाकी?’ या कवी ललित अधाने यांच्या कवितेतील सवालाने व्यवस्थेतील विसंगतींवर मार्मिक भाष्य केले. शेतकऱ्यांच्या वेदना, बेरोजगारी, राजकीय वास्तव आणि सामान्य माणसाच्या जणूयातील संघर्ष अशा विविध विषयांवर कवितांच्या माध्यमातून प्रभावी भाष्य करत ‘काव्यजागर’ रंगला.

शब्दसद्भाद्री प्रतिष्ठानच्या वतीने कोजागिरी पौर्णिमेनिमित्त लक्ष्मी फॅशन हॉल येथे या काव्य सोहळ्याचे आयोजन

करण्यात आले होते. निर्मात्र कवींनी आपल्या प्रभावी काव्य सादरीकरणातून उपस्थित रसिकांना मंत्रमुग्ध केले. कार्यक्रमाले कवी ललित अधाने, अरुण पवार, अरविंद सगर आणि आत्माराम जाधव यांनी आपल्या कवितांतून समाजातील विविध प्रश्नांना वाचा फोडली. शेतकऱ्यांचे दुष्काळग्रस्त जीवन, बेरोजगारी, राजकीय व्यवस्थेतील विसंगती, सामान्य माणसाची घुसमट, ग्रामीण जीवनातील वास्तव आणि आईच्या मायेच्या आठवणी अशा विविध विषयांनी काव्यजागर समृद्ध झाला. कवी ललित अधाने यांनी

‘अस्मानीनं मारलं, सुल्तानीनं मारलं, तुम्हीच होते का बाकी?’ या कवितेतून शेतकरी आणि सामान्य माणसाच्या संघर्षाचे वास्तव मांडले.कवी अरुण पवार यांनी ‘आता सांगू नको गोष्टी मला स्वर्गातल्या, किती गोड होत्या आठवणी वार्ताल्या’ या ओळीतून ग्रामीण भागातील

कविता ही माणसाला संवेदनशील बनवते: अंभुरे

साहित्य, कला, कविता आणि सांस्कृतिक उपक्रमांच्या माध्यम तून माणसातील माणूसपणा जागृत ठेवण्याचे कार्य सातत्याने झाले पाहिजे. अशा चळवळी समाजाला केवळ सांस्कृतिक समृद्धीच देत नाहीत, तर सामाजिक परिवर्तनाची प्रेरणाही देतात असे मत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाचे संचालक प्रा.डॉ. कैलास अंभुरे यांनी व्यक्त केले.

माय माझी मला तीट लावायची’ या भावस्पर्शी ओळीतून आईच्या मायेच्या आठवणी जागविल्या. कवी अरविंद सगर यांनी ‘अहो जंगल तुमचे, डोंगर तुमचे, तुमचे चौक अनु रस्ते...’ या कवितेतून सत्ताधऱ्यांच्या कार्यपद्धतीवर उपरोधिक टीका केली.तसेच ‘माणूस मारण्याचा ज्यांना पगार होता’ या आशयाच्या कवितेतून मानवी संवेदना आणि

गरजुंना दिवाळीनिमित्त शिधा वाटप

पाथरी (प्रतिनिधी): दिवाळी सणाच्या पार्श्वभूमीवर समाजातील गरजू, विधवा व दिव्यांग व्यक्तींना मदतीचा हात देण्याच्या उद्देशाने ताडबोरागाव येथे माऊली पठाडे यांच्या हस्ते अन्नधान्याच्या शिधा किटचे वाहतूक करण्यात आले. उपमुख्यमंत्री एकनाथराव शिंदे व खा.श्रीकांत शिंदे यांच्या आशीर्वादाने,तसेच शिवसेना नेते आ. सईद खान यांच्या आदेशानुसार हा उपक्रम राबविण्यात आला.

विधानसभा प्रमुख बालाजी कुन्हाडे व सभापती कृष्णा शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा सामाजिक उपक्रम पार पडला.

हरवली आहे

माझी चि. सुहास प्रभाकर पान्हेरे, रा. ऑंकारनगर, पाथरी, ता. पाथरी, जि. परभणी. या नावाची NEET (UG) २०२१ परीक्षेची मूळ गुणपत्रिका (मार्क मेमो) व शैक्षणिक कागदपत्र पाथरी ते परभणी प्रवासा दरम्यान हरवली आहेत. सदर कागदपत्रे कोणास आढळल्यास खालील पत्त्यावर संपर्क साधावा.

पत्ता: प्रभाकर दत्तात्रय पान्हेरे,ऑंकारनगर, पाथरी, जि. परभणी. **मो. नं.:**९४२००३७२९६

माणिक स्मारक विद्यालयात राष्ट्रीय जंतनाशक मोहीमेचा शुभारंभ

आरोग्य विभागाच्यावतीने विविध शाळांमध्ये उपक्रमाचे आयोजन

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद, हिंगोलीच्या वतीने माणिक स्मारक विद्यालय हिंगोली येथे राष्ट्रीय जंतनाशक मोहिमेचा जिल्हास्तरीय शुभारंभ कार्यक्रमा पार पडला. जिल्ह्यातील १ ते १९ वर्षे वयोगटातील बालक-किशोरवयीन मुला-मुलींना जंतनाशक गोळ्याचे वाटप करण्यासाठी राष्ट्रीय जंतनाशक मोहिमेचे जिल्हास्तरीय उद्घाटन जिल्हाधिकारी राहुल गुप्ता आणि जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी विवेक गायकवाड यांच्या मार्गदर्शनाखाली येथील माणिक स्मारक विद्यालयामध्ये

जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. कैलास शेळके, जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ. नितीन तडस आणि शिक्षण अधिकारी (माध्यमिक) विपुल भागवत जिल्हा माता बाल संगोपन अधिकारी डॉ. रवींद्र पुरी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. कैलास शेळके यांनी यावेळी जिल्हा माता बाल संगोपन अधिकारी डॉ. रवींद्र पुरी, शाळेचे मुख्याध्यापक श्री. के. एस. राठोड, निवासी वैद्यकीय अधिकारी डॉ. दत्ता डुडळे, वैद्यकीय अधिकारी डॉ. बालाजी भाकरे, डॉ. रणजीत मस्के, डॉ. विजय चुकेवार, औषध निर्माण अधिकारी राहुल घुगे, डिप्टीएचएम मनिषा वडकुते, स्वाती जराडे, कार्यक्रम सहाय्यक प्रदीप आंधळे, कमलेश इसी, विजय पाठक, नागसेन भालेराव राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम पथकातील सदस्य आणि शाळेतील शिक्षक विद्यार्थी उपस्थित होते. मुख्याध्यापक के एस राठोड यांनी आभार मानले

जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. कैलास शेळके, जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉ. नितीन तडस आणि शिक्षण अधिकारी (माध्यमिक) विपुल भागवत जिल्हा माता बाल संगोपन अधिकारी डॉ. रवींद्र पुरी, शाळेचे मुख्याध्यापक श्री. के. एस. राठोड, निवासी वैद्यकीय अधिकारी डॉ. दत्ता डुडळे, वैद्यकीय अधिकारी डॉ. बालाजी भाकरे, डॉ. रणजीत मस्के, डॉ. विजय चुकेवार, औषध निर्माण अधिकारी राहुल घुगे, डिप्टीएचएम मनिषा वडकुते, स्वाती जराडे, कार्यक्रम सहाय्यक प्रदीप आंधळे, कमलेश इसी, विजय पाठक, नागसेन भालेराव राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम पथकातील सदस्य आणि शाळेतील शिक्षक विद्यार्थी उपस्थित होते. मुख्याध्यापक के एस राठोड यांनी आभार मानले

जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. कैलास शेळके यांनी यावेळी जिल्हा माता बाल संगोपन अधिकारी डॉ. रवींद्र पुरी, शाळेचे मुख्याध्यापक श्री. के. एस. राठोड, निवासी वैद्यकीय अधिकारी डॉ. दत्ता डुडळे, वैद्यकीय अधिकारी डॉ. बालाजी भाकरे, डॉ. रणजीत मस्के, डॉ. विजय चुकेवार, औषध निर्माण अधिकारी राहुल घुगे, डिप्टीएचएम मनिषा वडकुते, स्वाती जराडे, कार्यक्रम सहाय्यक प्रदीप आंधळे, कमलेश इसी, विजय पाठक, नागसेन भालेराव राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम पथकातील सदस्य आणि शाळेतील शिक्षक विद्यार्थी उपस्थित होते. मुख्याध्यापक के एस राठोड यांनी आभार मानले

कबड्डी स्पर्धेत संभाजीनगरचा संघ विजेता तर उपविजेता सेलू

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

सार्वजनिक दसरा महोत्सव समिती, हिंगोली यांच्या वतीने महाराष्ट्रातील कबड्डीप्रेमींसाठी भव्य खुल्या पुरुष कबड्डी स्पर्धेचे उद्घाटन सोहळा सोमवार, दि. १९ ऑक्टोबर २०२६ रोजी पोलिस कवायत मैदानावर संपन्न झाला ही स्पर्धा प्रकाश झोतात घेण्यात आली. या स्पर्धेत मराठवाडा व विदर्भातील १६ संघाने सहभाग नोंदविला. स्पर्धेचा उद्घाटन सोहळा दसरा महोत्सव समितीचे अध्यक्ष व उद्घाटक समाधान घुटकुडे यांच्या हस्ते करण्यात आले. या प्रसंगी हिंगोली नगरपालिकेचे शिवसेना गटनेते श्रीराम बांगर, राष्ट्रवादी नेते नगरसेवक दिलीप चव्हाण, शिवछत्रपती पुरस्कार विजेते प्रा. बंकट यादव ,महाराष्ट्र राज्य कबड्डी असोसिएशनचे खजिनदार मंगल पांडे, डॉ. प्रा.नवनाथ लोखंडे, मेजर पंढरीनाथ घुगे, दिलीप बांगर, खंडबाराव नाईक, क्रीडा अधिकारी आत्म राम बोधीकर, एन आर राठोड, शेख मुजिब, शे-शराव चव्हाण, प्राचार्य डॉ. पंडित शिंदे, प्रभू शिंदे ज्ञानबाराव कोरडे, संघ नायक संघ व्यवस्थापक प्रशिक्षक आणि आजी-माजी खेळाडू यांच्या उप-स्थितीत उद्घाटन सोहळा संपन्न झाला. या कार्यक्रम ाचे सूत्रसंचालन व आभार प्रदर्शन मेजर पंढरीनाथ घुगे यांनी केले.

सार्वजनिक दसरा महोत्सव समितीच्या वतीने आयोजित या स्पर्धेसाठी आकर्षक रोख पारितोषिके देवण्यात आली होती. प्रतिस्पर्धी संघांवर मात करत साई क्रीडा मंडळ संभाजीनगर हा संघ विजेता ठरला तर मानस क्रीडा मंडळ सेलू ला उपविजेते

पदावर समाधान मानावे लागेल. स्पर्धेतील साई क्रीडा मंडळ संभाजीनगर प्रथम विजेत्या संघाला ४९ हजार रुपये, मानस क्रीडा मंडळ सेलू द्वितीय क्रमांकाच्या संघाला २१ हजार रुपये, राज्य राखीव दल हिंगोली तृतीय क्रमांकाच्या संघाला १५ हजार रुपये, तर मानस क्रीडा मंडळ वाशिम चतुर्थ क्रम ांकाच्या संघाला ११ हजार रुपये रोख पारितोषिक देण्यात आले.

स्पर्धेच्या यशस्वी आयोजनासाठी पंच म्हणून मेहरा-जखान पठाण, डॉ. शिवशंकर कापसे, ज्योतीराम चव्हाण, गजानन राठोड, बहू पठाण, सत्यप्रकाश नांदापूरकर, शमी पटेल, गणपत नरवाडे, मोतीराम कोरडे, विशाल शिंदे, सुनील बांगर, बापूराव सांडे, आर डी देशमुख, जफरखान पठाण, रा-वसाहेब गेंडाफळे ,विकास काळे समद अमोदी, रामदास हनमंते आदीने पंच म्हणून कार्य केले. सार्वजनिक दसरा महोत्सव समिती, हिंगोली जिल्हा कबड्डी असोसिएशन आणि हिंगोली तालुका कबड्डी असोसिएशन यांच्याकडून दत्तारावजी बांगर, उमेश बांगर, सुभाष दराडे यांनी परिश्रम घेऊन पुढाकार घेतला. कबड्डी हा महाराष्ट्राच्या ग्रामीण भागातील लोकप्रिय आणि पारंपरिक खेळ असून, या खेळातून शारीरिक क्षमता, चपळता, सांघिक भावना, शिस्त आणि खिलाडूवृत्ती यांचा विकास होतो. हिंगो-लीत आयोजित करण्यात आलेल्या या खुल्या पुरुष कबड्डी स्पर्धेमुळे स्थानिक तसेच विविध भागांतील कबड्डीपटूंना आपले कौशल्य दाखविण्याची संधी उपलब्ध झाली असे उद्गार कार्यक्रमामे उद्घाटक उपविभागीय अधिकारी समाधान घुटकुडे यांनी व्यक्त केले.

तालुका क्रिडा संकुलनात दारूड्यांचा बंदोबस्त करण्याची मागणी

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

औढा शहरातील तालुका क्रीडा संकुलनातील अस्वच्छता व दारू पिणाऱ्या लोकांचा त्रास थांबवण्याच्या संदर्भात औढा नागनाथ शहरा-तील तरुणांनी तहसील कार्यालयात निवेदन दिले आहे. निवेदनात नमूद, औढा नागनाथ येथील तालुका क्रीडा संकुलनाच्या परिसरात मोठ्या प्रम णात दारूच्या बाटल्या फुटलेल्या काचा व इतर कचरा पडला आहे. काही लोक रात्रीच्या वेळी दारू पिऊन बाटल्या

ठिकाणी सोडून अथवा फोडून जात असल्यामुळे परिसरात स्वच्छता निर्माण झाली आहे.

आगामी येणाऱ्या पोलीस भरती करिता शेकडो युवक त्या ठिकाणी तयारी करण्यासाठी येतात. खेळाडू व गावातील

नगरिक व्यायाम करण्याकरिता येतात. फुटलेल्या काचामुळे खेळाडू व नागरिकांना दुखापत होत आहे. तरी याकडे तालुका क्रीडा अधिकार्याने तातडीने लक्ष देऊन क्रीडा संकुलनाची स्वच्छता करून घ्यावी. तसेच परिसरात दारू पिणाऱ्या व अस्वच्छता करणाऱ्या वर योग्य ती कारवाई करावी, अशी मागणी निवेदनाद्वारे शहरातील ग्रामस्थ व तरुण युवकांनी केली आहे. मुस्ताक इसाक शेख, शेख अब्दुल बाशीद, हरीश इखे, अथर्व चिलगर, श्रीकांत अंभोरे आदींच्या निवेदनावर स्वाक्षऱ्या आहेत.

संक्षिप्त वृत्त

धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त ध्वजारोहण

हिंगोली- येथील सिध्दार्थ मागासवर्गीय गृहनिर्माण संस्थेच्यावतीने धम्म चक्र परिवर्तन दिनानिमित्त ध्वजारोहणासह विविध कार्यक्रम घेण्यात आले. संस्थेच्या सचिव प्रयागबाई हनवते यांच्या हस्ते पंचरंगी ध्वज व निळ्या ध्वजाचे ध्वजारोहण करण्यात आले. याप्रसंगी कोषाध्यक्षा लताबाई भुक्तर, कविता मोरे, गिताबाई दिपके, उषा इंगोले, संगीता वाकळे, विमल पंडित, मिनाबाई राजत आदींची उपस्थिती होती. त्यानंतर मुख्य कार्यक्रम संस्थेच्या तक्षशिला बुध्दविहार येथे संपन्न झाला. या ठिकाणी पंचरंगी धम्म ध्वजाचे ध्वजाचे संस्थेचे अध्यक्ष लक्ष्मीबाई इंगोले यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी त्रिशरण पंचशिल व बुध्दवंदना घेण्यात आली. या कार्यक्रमास भारतीय बौध्द महासभेचे विनित उबाळे यांच्यासह सचिव प्रयागबाई हनवते, रूख्मिणीबाई पुंडगे, भाऊराव पंडित, अनुप हनवते, ब्रम्हानंद भुक्तर, सदानंद सरकटे, यांच्यासह विशाखा महिला मंडळच्या महिला, कॉलनीतील ना-गरीक, महिला मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. मुख्य कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन प्रकाश इंगोले यांनी केले. आभार अनुप हनवते यांनी मानले.

महावितरणमधील रिक्तपदे तत्काळ भरण्याची भाजपची मागणी

शिवाजी मुटकुळे यांनी घेतली संचालकांची भेट

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

हिंगोली विधानसभा मतदारसंघातील महावितरणच्या रिक्त पदांबाबत महावितरणचे संचालक धनंजय औढेकर यांची नुकतीच भाजयुमोचे जिल्हाध्यक्ष शिवाजीराव मुटकुळे यांनी भेट घेतली तसेच त्यांना निवेदन सादर केले. हिंगोली विधानसभा मतदारसंघातील विज ग्राहक, शेतकरी आणि नागरिकांच्या भेडसावणाऱ्या समस्या सोडविण्यासाठी तसेच महावितरणची सेवा अधिक

सक्षम व गतीमान करण्यासाठी रिक्त पदे तत्काळ भरण्याची गरज असल्याचे भाजयुमोचे जिल्हाध्यक्ष शिवाजीराव मुटकुळे यांनी संचालक धनंजय औढेकर यांच्या निदर्शनास आणून दिले. यावेळी श्री औढेकर यांनी याबाबत सकारात्मक निर्णय घेवून तातडीने पावले उचलण्यात येतील असे आश्वासन दिले. यावेळी भाजपकडून हिंगोली जिल्हा व विधानसभा मतदारसंघातील महावितरण कंपनीअंतर्गत विविध प्रवर्गातील रिक्त असलेली पदे तातडीने भरण्यात यावीत असे लेखी निवेदन सादर केले.

पाण्याचा अपव्यय केल्यास नळजोडणी तोडण्याचा नगर पालिकेचा इशारा

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

सिध्देश्वर धरणात केवळ ३५ टक्के धरणात केवळ ३५ टक्के पाणीसाठी शिल्लक आहे. या धरणातील पाण्यातून हिंगोली शहराला नळाद्वारे पाणीपुरवठा केल्या जा-तो. दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर शहरातील नागरिकांनी पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी नळाला तोटी बसवून घ्यावी अन्यथा नळजोडणी तोडण्याचा इशारा नगर पालिका प्रशासनाने दिला आहे. राज्यात यंदा कमी पाऊस पडल्यामुळे धरणे पूर्ण क्षमतेने भरली नाहीत परिणामी धरणात आला मोजकाच पाणीसाठी शिल्लक आहे. हिंगोली शहराला सिध्देश्वर धरणातील पाण्यातून नळाद्वारे पाणीपुरवठा केल्या जा-तो. यंदा धरणात सद्यस्थितीत केवळ ३५ टक्के इतकाच पाणीसाठी शिल्लक आहे. जून २०२७ पर्यंत पाणीपुरवठा होणे कठीण जाणार असल्याचे चित्र आतापासूनच दिसत आहे. दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर आता जिल्हा प्रशासन, नगर पालिका प्रशासनाला कठोर निर्णय घेण्याची वेळ आली आहे. धरणात उपलब्ध पाण्यापैकी काही पाणी पिण्यासाठी राखीव ठेवण्याचा निर्णय पाटबंधारे विभागाने घेतला आहे. त्यानुसार राखीव पाण्यातून शहराला पाणीपुरवठा केला जाणार आहे. दरम्यान, हिंगोली शहरातील १७ प्रभागांमधील नागरिकांना योग्य दाबाने व मुबलक पाणी पुरवठा केला जातो. मात्र यावर्षी दुष्काळी परिस्थितीमुळे पाणी पुरवठ्यामध्ये १० टक्के कपात करण्यात आली आहे. तर नागरिकांनीही पाण्याची

बचत करावी, पाण्याचा अपव्यय टाळण्याचे आवाहन नगराध्यक्ष रेखा श्रीराम बांगर आणि मुख्याधिकारी प्रांजली मुंडे यांनी केले आहे. नगर पालिकेने नुकतेच प्रसिध्दी पत्रक जारी केले असून त्यामध्ये नागरिकांनी घरातील नळांमधून पाण्याची गळती होत असल्यास संबंधित नळांची तत्काळ दुरुस्ती करून घ्यावी, पाणी भरून झाल्यानंतर नळ व्यवस्थीत बंद करता यावा आणि पाण्याचा अपव्यय टाळता यावा यासाठी पाणीपुरवठा केला जाणार आहे. दरम्यान, हिंगोली शहरातील १७ प्रभागांमधील नागरिकांना योग्य दाबाने व मुबलक पाणी पुरवठा केला जातो. मात्र यावर्षी दुष्काळी परिस्थितीमुळे पाणी पुरवठ्यामध्ये १० टक्के कपात करण्यात आली आहे. तर नागरिकांनीही पाण्याची

शांताबाई दराडे विद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांची विविध क्रिडा बालकांच्या लैंगिक शोषणाविरोधात जनजागृतीसाठी स्पर्धेत विभागीय पातळीवर निवड

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

भारतीय विद्या मंदिर शिक्षण संस्था संचलित श्रीमती शांताबाई मुंजाजी दराडे माध्यमिक विद्यालय, हिंगोली येथील विद्यार्थ्यांनी जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालय, हिंगोली यांच्या वतीने आयोजित विविध शालेय क्रीडा स्पर्धां मध्ये उल्लेखनीय यश संपादन केले. कुस्ती, तायकांदो, धनुर्विद्या, गोळाफेक आणि कराटे या क्रीडा प्रकारांत विद्यार्थ्यांनी यश मिळवत विद्यालयाच्या क्रीडा क्षेत्रातील उज्ज्वल परंपरेत भर घातली.

कुस्ती स्पर्धेत शिवम तुकाराम सावळे याने प्रथम क्रमांक मिळवून आपले कौशल्य सिद्ध केले. जिल्हास्तरीय तायकांदो स्पर्धेत वरद उमेश घुगे याने प्रथम क्रमांक पटकाविला. जिल्हा-स्तरीय धनुर्विद्या स्पर्धेत कु. धनशी संजय गुठ्ठे हिने द्वितीय क्रमांक मिळविला.तालुकास्तरीय गोळाफेक स्पर्धेत कु. प्रणाली चंद्रमुनी आठवले हिने प्रथम क्रमांक संपादन केला. जिल्हास्तरीय कराटे स्पर्धेत विविध वजनगटांत कु. आरती राजेश्वर धाबे, कबीर सिद्धार्थ गोवंदे आणि संधपाल रवींद्र नरवाडे यांनी प्रथम

क्रमांक मिळवून विद्यालयाच्या यशात मोला-ची भर घातली. जिल्हास्तरावर प्रथम क्रमांक मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांची पुढील विभागीय स्तरावरील स्पर्धेसाठी निवड झाली आहे. या सर्व विद्यार्थ्यांना विद्यालयाचे क्रीडा जनजागृती करण्यासाठी अखिल भारतीय केले. यशस्वी विद्यार्थ्यांचा मुख्याध्यापक तथा हिंगोली जिल्हा मुख्याध्यापक संघाचे अध्यक्ष डॉ. प्रकाश अंभोरे आणि उपमुख्याध्यापक श्री. अनिल लोळेवार यांच्या हस्ते पुष्पहार घालून सत्कार करण्यात आला.

विद्यार्थ्यांनी मिळविलेल्या या यशाने बद्दल शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. मदन माडेंकर, सचिव अॅड. गयबराव नाईक व सर्व संचालकांनी सर्व यशस्वी विद्यार्थी व मार्गदर्शक अध्यापक यांचे अभिनंदन केले आणि आगामी विभागीय स्पर्धांसाठी शुभेच्छा दिल्या. विद्यार्थ्यांच्या म्हेनताला योग्य मार्गदर्शनाची जोड मिळाल्याने हे यश साध्य झाले असून, आगामी स्पर्धां मध्येही विद्यार्थी उत्तम कामगिरी करतील, असा विश्वास व्यक्त करण्यात आला.

विद्यार्थ्यांनी मिळविलेल्या या यशाने बद्दल शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. मदन माडेंकर, सचिव अॅड. गयबराव नाईक व सर्व संचालकांनी सर्व यशस्वी विद्यार्थी व मार्गदर्शक अध्यापक यांचे अभिनंदन केले आणि आगामी विभागीय स्पर्धांसाठी शुभेच्छा दिल्या. विद्यार्थ्यांच्या म्हेनताला योग्य मार्गदर्शनाची जोड मिळाल्याने हे यश साध्य झाले असून, आगामी स्पर्धां मध्येही विद्यार्थी उत्तम कामगिरी करतील, असा विश्वास व्यक्त करण्यात आला.

विद्यार्थ्यांनी मिळविलेल्या या यशाने बद्दल शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. मदन माडेंकर, सचिव अॅड. गयबराव नाईक व सर्व संचालकांनी सर्व यशस्वी विद्यार्थी व मार्गदर्शक अध्यापक यांचे अभिनंदन केले आणि आगामी विभागीय स्पर्धांसाठी शुभेच्छा दिल्या. विद्यार्थ्यांच्या म्हेनताला योग्य मार्गदर्शनाची जोड मिळाल्याने हे यश साध्य झाले असून, आगामी स्पर्धां मध्येही विद्यार्थी उत्तम कामगिरी करतील, असा विश्वास व्यक्त करण्यात आला.

तथा वृत्तसेवा

हिंगोली, २८ ऑक्टोबर

बालकांचे लैंगिक गुन्हांपासून संरक्षण कायदा, २०१२ (पोक्सो कायदा) याविषयी जनजागृती करण्यासाठी अखिल भारतीय शालेय जनजागृती मोहिमेअंतर्गत तालुका विधी सेवा समिती, हिंगोलीतर्फे सरजुदेवी भिकुलाल भारूका आर्य कन्या माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालयात 'सुरक्षित बचपन अभियान' राबविण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी दुसऱ्या सह दिवाणी न्यायाधीश, कनिष्ठ स्तर, हिंगोली येथील न्यायाधीश श्रीमती एस. एस. पळसुले होत्या. जिल्हा वकील संघाच्या अॅड. श्रीमती आर. एन. शर्मा यांनी प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून येथील न्यायाधीश श्रीमती एस. एस. पळसुले होत्या. जिल्हा वकील संघाचे अध्यक्ष अॅड. एस. आर. घुगे आणि विद्यालयाच्या मुख्याध्यापिका श्रीमती एस. एस. गुंडेकर यांची प्रमुख उपस्थिती होती. अॅड. श्रीमती आर. एन. शर्मा यांनी बालकांचे

लैंगिक गुन्हांपासून संरक्षण कायदा, २०१२ मधील तरतुदी, लैंगिक अत्याचाराविरोधात तक्रार करण्याची प्रक्रिया, तक्रार नोंदविण्याची केंद्रे आणि उपलब्ध समुपदेशन सुविधांविषयी माहिती दिली. चांगला स्पर्श आणि वाईट स्पर्श यातील फरक ओळखणे, अनुचित प्रसंग घडल्यास विश्वासू व्यक्तीला सांगणे आणि मदत मागणे याबाबत त्यांनी विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन केले. अन्यायाविरोधात न घाबरता आवाज उठविण्याचे आवाहनही त्यांनी केले. मुख्याध्यापिका श्रीमती एस. एस. गुंडेकर यांनी विद्यार्थिनींना या कायद्याविषयी देण्यात आलेली माहिती आत्मसात करून तिचा दैनंदिन जीवनात उपयोग करण्याचे आव-हान केले. अध्यक्षीय समारोपात न्यायाधीश श्रीमती एस. एस. पळसुले यांनी बालपणा-तील सुरक्षित वातावरणाचे महत्त्व विशद केले. बालकांना आनंदाने आणि निर्भयपणे जगण्याचा अधिकार असून, त्यांच्या संरक्षणासाठी न्यायव्यवस्था कटिबद्ध आहे,

असे त्यांनी सांगितले. तसेच बालकांवरील लैंगिक अत्याचार रोखण्यासाठी कायद्यातील तरतुदींची माहिती देत राज्य विधी सेवा प्राधिकरणाच्या विविध सेवा व सुविधा बालकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी तालुका विधी सेवा समिती तत्पर असल्याची ग्वाही त्यांनी दिली. यावेळी विद्यार्थिनींना माहितीपत्रकांचे वाटप करण्यात आले. जिल्हा वकील संघाचे सचिव अॅड. एस. ए. कांबळे यांनी सूत्रसंचालन केले, तर विद्यालयाचे सहशिक्षक एस. एस. देशपांडे यांनी आभार मानले. कार्यक्रमाला विद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षिका उप-स्थित होत्या. अभियानाच्या आयोजनासाठी तालुका विधी सेवा समितीचे वरिष्ठ लिपिक डी. बी. हनवते आणि कनिष्ठ लिपिक एस. एस. दिंडे यांनी विद्यालयातील शिक्षकांच्या सहकार्याने कामकाज पार पाडले. यावेळी मोठ्या संख्येने विद्यार्थिनींची उपस्थिती होती.